Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

YOŞLARNING IJTIMOIYE – SIYOSIYE GAZETASI

1996 йил 6 март. Чоршанба. № 13 (14311)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

БОЗОРЛАРНИНГ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИ ВА АҲОЛИГА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СИФАТИНИ ЯХШИЛАШГА ДОИР ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Деҳқон, буюм бозорлари ва ярмаркаларда савдо-сотиқни тартибга солиш, тушаётган молиявий маблағларни шакллантириш ва улардан самарали фойдаланиш механизмини такомиллаштириш, ушбу соҳадаги салбий ҳолатларга қарши курашни кучайтириш, шунингдек, аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини ошириш мақсадида:

1. «Ўзтайёрловсавдо» уюшмаси, Ўзбекистон Республикаси давлат мулки қўмитаси ва ҳокимларнинг;

Деҳқон, буюм бозорлари ва ярмаркаларни республика туманлари (шаҳарлари) ҳокимликлари ихтиёрига бериш тўғрисидаги;

Озиқ-овқат ва бошқа истеъмол товарларини ишлаб чиқариш (етиштириш), тайёрлаш, транспортда ташиш ва сотиш жараёни барча манфаатдор қатнашчиларнинг мол-мулки ҳамда маблағларини бирлаштириш асосида деҳқон, буюм бозорлари ва ярмаркалар негизида очиқ турдаги акционерлик жамиятлари ташкил этиш тўғрисидаги;

Тошкент шаҳрида ва бошқа йирик шаҳарларда кўрсатиб ўтилган очиқ турдаги акционерлик жамиятларининг уюшмаларини ташкил этиш тўғрисидаги таклифлари қабул қилинсин.

2. Белгилаб қўйилсинки:

Аҳолини кенг ассортиментдаги деҳқончилик, чорвачилик ва бошқа истеъмол товарлари билан таъминлаш; деҳқонларнинг ҳамда бошқа озиқ-овқат ва буюм товарлари сотувчиларининг савдо-сотиқни амалга оширишлари учун зарур маиший шароитлар яратиш; ҳуқуқбузарликларга қарши курашни кучайтириш ҳамда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва давлат бошқа органлари билан биргаликда ушбу соҳада зарур тартибни таъминлаш ташкил этилаётган акционерлик жамиятларининг асосий вазифалари ҳисобланади;

Ташкил этилаётган акционерлик жамиятлари акцияларининг назорат пакети ҳудудида ушбу бозорлар ва ярмаркалар жойлашган туманлар (шаҳарлар) ҳокимликларига ёки уларнинг ваколатли органларига тегишли бўлади;

Акционерлик жамиятларига айлантирилган бозорлар ва ярмаркаларнинг жорий фаолияти туманлар (шаҳарлар) ҳокимликлари тавсиясига ҳамда жойлардаги фуқароларнинг ўз-ўзини бошқариш органлари билан келишувга биноан акционерларнинг умумий мажлиси тайинлайдиган директор томонидан таъминланади.

3. Белгилаб қўйилсинки:

Бозорлар ва ярмаркаларнинг хизмат кўрсатишдан, бозорлар ҳудудий жойлашган (унга тегишли бўлган) ер участкаларини ижарага беришдан, бинолари ва иншоотларидан фойдаланишдан, шунингдек, бир марталик йиғимлардан тушадиган даромадлари умумдавлат ва маҳаллий солиқлардан олинмайди;

Бозорларнинг савдо-харид фаолиятини юритишдан олинадиган даромадлари умумдавлат ва маҳаллий солиқлардан 5 йил мобайнида озод қилинади;

Бозорлар ва ярмаркалар даромадлари умумий суммасининг 50 фоизи бозорлар, ярмаркалар дирекциялари ихтиёрида қолдирилади ҳамда улардан жорий ҳаражатлар, ишлаб турган бозорлар ва ярмаркаларни реконструкция қилиш, янгилаш ва янгиларини қуриш, улар томонидан кўрсатиладиган хизматлар рўйхатини кенгайтириш ва сифатини яхшилаш учун фойдаланилади. Даромадлар миқдорининг қолган 50 фоизи белгиланган тартибда маҳаллий бюджетларга йўналтирилади.

4. Ўзбекистон Республикаси Олий судига:

Маҳсулот ишлаб чиқарувчиларнинг бозорларга эркин кириб келишларига тўсқинлик қилувчи, юқори нархларни сунъий равишда сақлаб турувчи ва бошқа ҳуқуқбузарликларга йўл қўювчи шахсларнинг, шунингдек, бозорларнинг савдони ташкил этишнинг қонунчилик билан белгиланган тартибини бузувчи, ноҳақ йиғимлар олиш ва товламачилик билан шуғулланувчи мансабдор шахслар ва маъмурияти ходимларининг ноқонуний фаолиятлари тўғрисидаги ишлар юзасидан суд амалиётини ўрганиб чиқиш;

Жиноят кодексининг ва маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг тегишли моддаларини кўрсатиб ўтилган ва бошқа ҳуқуқбузарликларга нисбатан қўлланиш тартиби ҳақида тушунтиришларни ишлаб чиқиш мақсадида ушбу масалани Олий суд пленуми кўриб чиқиши учун киритиш тавсия қилинсин.

5. Ички ишлар вазирлиги (Алматов), Давлат солиқ қўмитаси (Гатаулин):

Йирик бозорларда ходимларнинг доимий ишловчи гуруҳини ташкил этсинлар, уларга савдо, хизматлар кўрсатишнинг белгиланган қоидаларини бузувчи, рўйхатдан ўтиш, рухсатнома олиш ва солиқ тўлашдан бош тортувчи шахсларни аниқлаш ҳамда уларни Ўзбекистон Республикаси Олий суди пленуми тушунтиришларига мувофиқ жавобгарликка тортиш таклиф этилсин.

Маҳсулот ишлаб чиқарувчиларнинг бозорларга эркин кириб келишларига тўсқинлик қилувчи шахсларнинг, юқори монопол нархларни сақлаб қолиш, мол-мулкларни куч ишлатиш билан қўрқитиб арзонга сотиб кетишни талаб қилувчи сотувчиларнинг, шунингдек, бозорларнинг ноҳақ йиғимлар олиш ва товламачилик билан шуғулланувчи мансабдор шахслар ва ходимларининг, давлат органлари бошқа мансабдор шахсларининг ноқонуний фаолиятларини тўхтатиш бўйича тезкор — олдини олиш чора-тадбирларини амалга оширсинлар.

6. Адлия вазирлиги (Мирсафоев) Олий суд (Мингбоев) билан биргаликда савдо қоидаларининг бузилиши билан боғлиқ маъмурий ва жиноий ишларнинг судларда қонунда белгиланган муддатларда кўриб чиқилишини таъминласинлар.

7. Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси (Мустафоев)га ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва давлат бошқа органларининг савдо тўғрисидаги қонунчиликни бузилишларининг содир бўлишига, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ва бошқа истеъмол товарларини сотиш соҳасидаги уюшган жиноятчиликка қарши курашдаги фаолиятларини мувофиқлаштиришни таъминлаш, бозорлар фаолиятини тартибга солиш бўйича қонунчиликни бажарилиши устидан назоратни кучайтириш таклиф этилсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддатда мазкур Фармонни бажарилишини ташкил этиш юзасидан қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1996 йил 5 март.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАР ВАЗИРЛИГИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Аҳолини ва халқ хўжалиги объектларини табиий офатлардан муҳофаза қилишнинг самарали тизимини ташкил этиш, республикада табиий ва техноген тусдаги фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва оқибатларини бартараф этиш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигининг фуқаро мудофааси ва фавқулодда вазиятлар бошқармаси негизида Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги ташкил этилсин.

2. Қуйидагилар Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлигининг асосий вазифалари ва фаолият йўналишлари этиб белгилансин;

фавқулодда вазиятларни бартараф этиш, аҳоли ҳаёти ва саломатлигини, моддий ва маънавий қадриятларни муҳофаза қилиш, шунингдек тинчлик ва ҳарбий даврда фавқулодда вазиятлар вужудга келганда уларнинг оқибатларини тугатиш ҳамда зарарларини камайтириш соҳасида давлат сиёсатини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва бундай ҳоллардаги ҳаракатларни бошқаришнинг давлат тизими (ФВДТ)ни ташкил этиш ва унинг фаолиятини таъминлаш;

Ўзбекистон Республикасининг фуқаро муҳофазасига раҳбарлик қилиш;

Вазирликлар, идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, ҳокимликларнинг аҳолини ва миллий бойликларни муҳофаза қилиш, авариялар, ҳалокатлар ва табиий офатлар туфайли вужудга келган фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этишга доир фаолиятини мувофиқлаштириб бориш;

фавқулодда вазиятларни бартараф этишга, аҳолини, мамлакат ҳудудини муҳофаза қилишга ҳамда улар вужудга келган тақдирда халқ хўжалиги объектлари фаолиятининг барқарорлигини оширишга, шунингдек аҳолини, мансабдор шахсларни ҳамда фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва бундай ҳоллардаги ҳаракатларни бошқаришнинг давлат тизими тузилмаларини тайёрлашга қаратилган мақсадли ва илмий-техник дастурларни ишлаб чиқишни ташкил этиш ва амалга ошириш;

фавқулодда вазиятлар оқибатларини бартараф этиш учун молия, озиқ-овқат, тиббиёт ва моддий-техника ресурсларининг давлат фақулодда захира фондларини ташкил этишга доир ишларни мувофиқлаштириб бориш;

вазирлик ваколатига кирадиган масалалар бўйича халқаро ҳамкорликни ташкил этиш.

3. Аҳолини ва халқ хўжалиги объектларини муҳофаза этишни таъминлашга раҳбарлик қилиш;

Ўзбекистон Республикасида — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари — фавқулодда вазиятлар вазирига;

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, шаҳарлар ва туманларда — Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раисига ва тегишли ҳудудларнинг ҳокимларига;

вазирликлар, идоралар, уюшмалар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда — вазирларга, давлат қўмиталари ва уюшмалар бошқарувлари раисларига, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг директорлари ва бошлиқларига юклансин.

4. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимлари Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги билан биргаликда бир ой муддатда мавжуд фуқаро мудофааси ва фавқулодда вазиятлар ҳудудий органлари негизида фавқулодда вазиятлар бошқармалари (бўлимлари)ни ташкил этсинлар.

Ушбу банднинг бажарилиши тўғрисида 1996 йилнинг 15 апрелигача ахборот берсинлар.

5. Белгилаб қўйилсинки:

фавқулодда вазиятлар бошқармалари (бўлимлари) Фавқулодда вазиятлар вазирлигининг таркибий бўлинмалари ҳисобланади ва Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг, вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимликларининг бошқармалари (бўлимлари) ҳуқуқида ишлайди;

фавқулодда вазиятлар бошқармалари (бўлимлари) бошлиқлари лавозимига кўра Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, тегишли ҳудудлар ҳокимлари — Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар фуқаро муҳофазаси бошлиқларининг ўринбосарлари ҳисобланадилар;

фавқулодда вазиятлар бошқармалари (бўлимлари) бошлиқлари тегишли равишда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимлари билан келишган ҳолда Ўзбекистон Республикаси фавқулодда вазиятлар вазири томонидан лавозимга тайинланадилар.

6. Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлигининг ўз ваколатлари доирасида қабул қилган қарорларини бажариш вазирликлар, идоралар, уюшмалар, муассасалар, ташкилотлар, мансабдор шахслар ва фуқаролар учун мажбурий ҳисобланади.

7. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги фаолиятини ташкил этиш тўғрисида бир ҳафта муддатда қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1996 йил 4 март.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОШ ВАЗИРИНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ И. Ҳ. ЖЎРАБЕКОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАР ВАЗИРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Ҳакимович Жўрабеков Ўзбекистон Республикасининг фавқулодда вазиятлар вазири этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 4 март.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Р. А. ГИНИЯТУЛЛИННИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОШ ВАЗИРИНИНГ ЎРИНБОСАРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Рим Абдулович Гиниятуллин Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинланиб, Ўзбекистон Республикаси Мелиорация ва сув хўжалиги вазири вазифасидан озод қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳари,
1996 йил 4 март.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

БОЛАЛИ ОИЛАЛАРНИ ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ ҚИЛИШНИ КУЧАЙТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш манфаатларини кўзлаб, болали оилаларга давлат томонидан ёрдамни кучайтириш, ёш авлодни камол топтириш ва тарбиялаш учун шароитлар яратиш мақсадида:

1. 1996 йил 1 апрелдан бошлаб 16 ёшгача бўлган боласи бор оилаларга ҳар ойлик нафақалар миқдорлари оширилсин ва улар энг кам ойлик иш ҳақига нисбатан қуйидаги миқдорларда белгилансин:

бир нафар боласи бор оилаларга — 40 фоиз;
икки нафар боласи бор оилаларга — 80 фоиз;
уч нафар боласи бор оилаларга — 120 фоиз;
тўрт нафар ва ундан кўп боласи бор оилаларга — 150 фоиз.

2. 1996 йил 1 апрелдан бошлаб бола икки ёшга тўлгунга қадар уни парвариш қилиш учун ҳар ойлик нафақалар миқдорлари кўпайтирилсин ва улар энг кам ойлик иш ҳақининг 150 фоизи миқдорида белгилансин.

3. Болалик оилаларга кўрсатиб ўтилган нафақалар миқдорларининг оширилиши билан боғлиқ ҳаражатлар белгиланган тартибда республика Давлат бюджети ҳамда корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар маблағлари ҳисобидан қоплансин.

4. Ўзбекистон Республикаси молия вазирлиги энг кам ойлик иш ҳақи ва меҳнат пенсиялари миқдорларини ошириш юзасидан ўн кун муддатда таклифлар киритсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 16 августдаги ПФ-1213-сон Фармони 4-бандининг бола икки ёшга тўлгунга қадар парвариш қилиш учун оналарга нафақалар миқдорига доир биринчи хат боши ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 20 ноябрдаги ПФ-1288-сон Фармонининг 1-банди 1996 йил 1 апрелдан бошлаб ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

6. Ушбу Фармоннинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1996 йил 4 март

Шахсий фикр

ШЎРОЛАРДАН МЕРОС ҲАСТАЛИК

Ёхуд Калвак маҳзумнинг тажанглиги тутди

Э, биродари замонлар, эшитмадим деманглар- «Замона охир бўлди: кўп беҳуда ишлар чиқди» деб чақак урганимга нақ етмиш йил ўтди. Ким ёмон — Маҳзум акангиз ёмон, ким тентак — Маҳзум акангиз тентак бўлиб қолаверади. Ахир ҳамма қатори бошим юмалоқ, путим айри бир банда эдим, етти мучам соғ эди, жа-а китоб кўрмаган эсам-да, юрт кезган, оқ-қоранинг фарқига борадиган, индаллосини айтганда, белида белбоғи борлардан эдик. Эркак кишининг белбоғи бўшалмасин экан!.. Етмиш йил нима деган бўлсам, ўша айтганларимдан бир баҳя чекинган номард!

Вой, боши бўш донолар, оҳ, қовоқ кийган нодонлар! «Гермоннинг юртида большевик тойифаси пайдо бўлуб, халқни бесарамжон қилур экан» дедимми — дедим! Қулоқ осдингларми — йўқ! Большовой келдими- келди, бутун юртни бетахорот қилдими - қилди! Буёғига ким бенавот?

Большовойнинг ширин алдовига учганларга кўп ачиндим-а! Қуйи маҳаллалик Абжал сариқни кўруб йиғлаганларимни айтайми! Унга ўхшаш мерос большовойни кўрганда Ҳизр бувамга йўлиққан фақирдек эс-ҳушларидан айрилдилар. Замонасозлик деб не балоларга гирифтор бўлмас Абжал сариқ?! Ҳаммасиям майлия, юрт кўзида большовойга чўқинишга чўқиниб, уйига қамалиб олиб, кўрпа остига бошини буркаб, «Худо, ўзинг кечир»лаб йиғлаб ҳасратда ўтди.

Алал-оқибат бир бандани серқиёфа қилди бу шўро ер юткур! Шундан ёмони йўқ одам учун,

Эр киши серқиёфа бўлишидан Эгамнинг ўзи асрасин экан. Билъакс қиёфа кўпайгани сайин икки тилли, икки ватанли, икки диёнатли, икки имонлига айланиб қолиш ҳеч гап эмас.

Буни бизнинг халқ аросат, деб атайди. Асросатнинг азоби эса дўзах азобидан оғир, деган машойихлар.

Бир занталоқ бединга «Идраска!» деб салом қилганимга қанча калака қилдилар. Мени мазах қилган ўша аросат бандалари «Она тилини маҳкамаларда ишлатиш жойизмикан-йўқмикан?» деган андишага бордилар. Ҳой, андишангга ўт кеткур, нима, сен билан бизнинг маҳкамада она тилида сўзлашмай ойшахолангнинг тилини жорий этармидинг?!.

«Идраска» деганимдан кулганлар, ўзларидан сўрасак: «Идраска»—нинг ўзбекчасини айтолмай, маҳкамада она тилида иш юритолмай кулгига қоламаяптиларми, а, лаббай?!

Бошинг тошдан бўлса кўраверар экансан, кўрадиганингни, Илло-билло, белбоғ белда, имон кўнгилдан бегона бўлмади. Ҳар кимсани толедан қисмасин экан, мана, рўшноликка чиққанимизга беш қовун пишиғи бўляпти. Беш йилдирки, малла чопон эгнимда, юз битталик тасбеҳ қўлимда кўча-бакўча, гузарбагузар, бозор-бобозор юрт кезган заман. Унни кўриб қувонсам, бешни кўриб ранжийман. Лекигин-чи, ҳаммасини ювиб кетадигани - рўшноликда! Миллий рўшнолик, миллий ҳурликда!

Бошқани қўя турай-да, ўзимдан гапирай, ўзимдан, Етти пуштим тижорату савдода ўтган. Бинобарин, камина шу касбнинг бошини тутгандим. Етти-саккиз жужуқнинг ризқини тижоратдан топиб юргувчи эдим. Шўро босдию, бизнинг тоифа мўминлар жиноятчига айландиқўйди. Астағфируллоҳ!.. Карвон тортиб юрт кезишдан қадамимиз қирқилди. Номимиз чайқовчига чиқиб ким кўрса қўлини бигиз қилишга кучди. Нақ етмиш йил панада юрдим. Пусиб яшадим. Кучингдан, озодлик! Кучингдан, истиқлол!.. Бизнинг яланг кўксимизга ҳам шамол тегадиган кунлар келди. Қайга борсам, бошда дўппим... Нима, ҳа-а! Чучима, баралла айт, оғайним ўзбек!.. «Ғоз юрарман гердайиб»ми?! Оғзингни тўлдириб айтсанг-чи, хумпар!..

Хуллас, денг, тижоратни йўлга қўйиб юбордик. Бозорни гуллатиш манавинақа бўлади деб, қанот қоқиб уча бошладик — бу ёғи Чин, уёғи Туркия, ундан нари — Араб Амирлигию, сал-пал кўкидан кўпайтириб олай, Амриқонинг асл молларини ўзбекнинг бозорига опкелишни бизга қўйиб бераверасиз!

Кези келди, бир кўрганимни айтай. Амирликка биринчи боришим эди, валлоҳи аълам, Шаҳадам қадам ташлаб дўконга кирдим, қадам олишимни кўрган дўкон соҳибининг капалаги учди-ёв! Зипиллаб пешвоз келди.

— Қайдан бўладилар, меҳмон? — деб қўш қўллаб таъзим қилди.

— Ўзбекистондан,— дедим оғзимни тўлдириб.

Соҳиб елка қисди.

— Қаердан? - такрор сўради у. Чамамда бундай юртни эшитмаган кўринди.

— Ўзбек!.. Ўзбек-истон! — дедим дона-дона қилиб.

— Ру-ус? — деди бошини елкасига қийшайтириб.

Ичимда ёмон зил кетдиму сир бой бермадим, «бошинг шундайича қотсин-а» деб дуо қилдуму уқдиришга ўтдим.

— Рус, о, кей!.. Кетди, — дедим қўлим билан олис томонларга ишора қилиб. — Буёғи ўзимиз қолдик. Мус-тақил, тушуняпсанми, истиқ-лол!..

Ё ишонмади, ё тушунмади деган хавотирда юра-юра кейинги сафар боришимда соҳиби дўкон мени кўрди дегунча ёнидаги басавлат зотга тушутира кетди:

— Ўзбек!.. Ўзбек-истон, истиқлол!..

— Ру-ус, о. кей, гуд бай, — дедим қувончимни яширолмай.

— Алҳамдуллиллоҳ, — деди басавлат зот астойдил худога илтижо қилиб.

- Алҳамдулиллоҳ, — дедим мен ҳам, Эса-чи, шу кунларга етказганига Аллоҳга шукр. Бозор гавжум, тижорат қизғин. Маскову Новосибирдан, Озарбайжону гуржидан келади. Қиргиз,тожик, қозоқ, туркманларку, кунда шу ерда. Ялписи мустақил. Жайдарисиям, чорвасиям, бошқасиям - — боши осмонда!.. Нима десанг мустақилликдан гап очади. Хўп замонлар келди, деб севинади. Нега? Негаки, ҳар бирининг тайинли она юрти бор, она тили, миллий ғурури, имони нафсонияти бор. Инсон боласига бундан ортиқ нима керак?! Фақат... фақат одамнинг оласи ичида деганларидек, шўродан ажраб чиқиб қозон-товоқни булак қилиб яшаётганларга ола қараш қилаётганлар ҳалиям бор экан-е!.. Дўппини ерга қўйиб роса ўйладим, топдим: бизни шўродан чиқиб аравасини тортолмай яна ёлбориб қайтиб келади деган наҳс хаёлда яшаётган бош кўтариб қолганини қаранглар! Ёпирайа!.. Нима эмиш — шўролар юрти қайтадан тикланар эмиш!.. Қанақа шўро, шўримизни қуриттан ўша шўроми, яна?! «Номини бошқача қўямиз» эмиш.

Фаросатингга офарин-а, большовой! Содда муғамбирлик ҳам эви билан-да! Етмиш йил бурунги ўзбек эмас, етмиш йил бурунги қозоқ, қирғиз эмас энди! Ё... бу ёғи баҳор, айни хасталиклар қўзғаладиган палла, ҳар кимнинг касали ўзига маълум, «оға»лик касали зўрайса зўрайгандир, ҳайнаҳой? Большовойдан мерос ҳасталик, чин большовойча касаллик!..

Янглишмасам, кузда эдими, валлоҳи аълам, Осиё билан Оврупони бир ном остига тиқиб якка давлат қилиш нияти қўзғаганди, энди баҳор чоғи ўша ашуланинг оҳанги ўзгарди чоғи? Нимайди? Номига тилим келишмайроқ турибди. Нафсиламирини айтганда, номининг нима фарқи бор, оқ айиқ, қўнғир айиқ — бари бир айиқда!..

Хулласи-чи, биродари замонлар, мияни совуққа олдирганлар! Эркакнинг асли сўзидан қайтмаган. Нақд етмиш йил бурун айтган гапимгап! Мустақил давлатларни қайта қурага тиқишга уриниш айниган миялар хаёли, охир замон илинжи, халқ оромини бузувчи парокандаликдан ўзга гиштиша эмас. Бозор, тумонат. Ҳамманинг ўйлагани шу, истагани шу. Тумонатнинг нияти худога етибди дейдилар. Ишонмаган кас борми, бозорга келаверсин, сўрасин, суриштирсин, ҳар юртдош кексаю ёш фақирнинг жавобини қилмаса биз кафил!..

Калвак маҳзум
тилидан оққа
кўчирувчи
Абдусаттор Шукур.

Ёшлар Иттифоқида нима гап?

БОР ГАП АЙТИЛДИ

Аммо, энди Ёшлар Иттифоқи Косон туман қўмитасида ўзгариш бўладими?

Хўш, Косон туман ёшлар ташкилотининг конференцияси қандай ўтди? Очиғи, ташкилий жиҳатдан анжуманни ўтказишга пухта тайёргарлик кўрилган. Саркотиб маърузаси , конференция ишчи органи, қарорлар босмахонада чоп этилиб, алоҳида китобча қилинган. Туман ҳокимлиги анжуман ўтказишда амалий ёрдам берганлиги шундоққина кўриниб турибди. Конференцияда 139 делегатнинг ҳаммаси иштирок этди. Бундан ташқари анжуманда тумандаги хўжаликлар, ташкилот, корхона ва муассасалардан жамоат ташкилотларидан вакиллар ҳам қатнашдилар.

Кун тартибидаги масалалар юзасидан туман Ёшлар Иттифоқи қўмитаси биринчи котиби Муҳиддин Баратов ва мазкур ташкилот назорат-тафтиш комиссиясининг раиси Одил Эрқуловлар маъруза қилди.

Тўғрисини айтганда, иккала маъруза ҳам бизни қониқтирмади. Чунки маърузалар умумий гаплар йиғиндисидан иборат бўлиб, конференциядан конференциягача бўлган даврдаги қилинган ишлар рақамлар билан санаб ўтилди. Аммо муаммоларни ҳал этишда ёшлар ташкилотининг фаолияти ҳақида лом-мим дейилмади. Айниқса, ташкилотнинг асосий бўғини, яъни негизи ҳисобланган бошланғич ёшлар ташкилотларининг иши ҳақида аниқ фикрлар айтилмади. Эришилган ютуқларга кўпроқ аҳамият берилиб, йўл қўйилган камчиликлар шунчаки қайд қилиб ўтилди.

Ҳар иккала масала юзасидан бўлган музокараларда сўзга чиққан туман соғлиқни сақлаш бўлими шифокори Азамат Давлатов, Халқ демократик партияси туман кенгашининг биринчи котиби Истам Усмонов, Лоҳутий номли ўрта мактаб ўқувчиси Жавмат Дониёров, туман ҳокими Очил Гулов ва Ёшлар Иттифоқи вилоят қўмитаси биринчи котиби Долли Аллаев ва бошқалар ташкилотнинг ўтган даврдаги фаолиятига баҳо бериш билан бирга ёшлар ташкилоти ишини жонлантириш ҳусусида ўз фикр ва мулоҳазаларини билдиришди. Айниқса, Азамат Давлатов ёшлар ташкилоти мавқеини кўтариш учун жойларда ташкилотчилик ва ташаббускорлик ишларини олиб бориш борасидаги таклиф ва истакларини аниқ мисоллар асосида изҳор этди.

Конференция қатнашчилари йўл қўйилган камчиликларни ҳисобга олган ҳолда туман ёшлар ташкилотининг ўтган даврдаги фаолиятини қониқарли деб топдилар.

Шу куни туман ёшлар қўмитасининг пленуми ҳам бўлиб ўтди. Унда ташкилий масала кўрилди. Туман ёшлар қўмитасининг биринчи котиби Муҳиддин Баротов ўз вазифасига бир овоздан қайта сайланди. Бюро аъзолари тасдиқлаб олинди.

Очиғи, мазкур туманда ўтказилган анжуман жўнгина айтганда «силлиқ»қина ўтди. Шовқин-шувли, тортишувли гап-сўзлар бўлмайди. Бир томондан бу яхши. Бошқа томондан эса қониқарсиз. Агар анжуман ўз-ўзини танқид асосида ўтганда мақсадга мувофиқ бўларди. Мақсад танқид қилиш эмас, балки ёшлар ташкилотининг мавқеини янада кўтаришдан иборатдир.

Биз ўзимиз қизиққан саволларга жавоб топиш мақсадида конференциядан сўнг, бир неча делегат ва қатнашчилар билан мулоқотда бўлдик.

Хайрулла ЭШОНҚУЛОВ — туман ҳокимининг ўринбосари, конференция делегати. — Мен ўз ҳаётимни ёшлар ташкилотисиз тасаввур этолмайман. Чунки, ана шу ташкилотда узоқ йиллар ишлаганман. Саркотиблик ҳам қилганман. Шу боис, ташкилотнинг ишини яхши тушунаман. Очиқ айтишга тўғри келади, ёшлар ташкилотлари бугунги кун талаблари даражасида фаолият кўрсатмаётир. Ташкилот етакчилари майда-чуйда муаммолар билан ўралашиб қолмоқдалар. Баъзилари вақтинчалик қийинчиликка бардош беролмай, ташкилот ишидан қўл силтаб кетмоқдалар. Ташаббускорлик етишмаяпти. Мисол учун, туманимизда чўл хўжаликлари анчагина. Нимага энди ёшларимиз ана шу чўл хўжаликларининг бирини ёшларга бериш ташаббусини кўтариб чиқмайдилар. Биз ҳеч қачон тўсқинлик қилмаймиз. Аксинча, қўллаб-қувватлаймиз. Агар шундай ташаббус билан чиқишса, туман ташкилоти фаолиятидаги вақтинчалик қийинчилик аллақачон барҳам топган бўларди. Иккинчидан, қанчадан-қанча ёш иш билан таъминланарди.

Ёшлар етакчилари мендан хафа бўлса ҳам бир нарсани очиқ айтаман. Уларда журъат, дадиллик етишмайди.

Руйиддин ҲАҚҚУЛОВ — «Гулистон» жамоа хўжалиги бригада бошлиғи. — Мени бир масала қизиқтиради. У ҳам бўлса айниқса, қишлоқларда ишсиз ёшлар сони ортиб бормоқда. Шуни ҳисобга олиб, қишлоқларда кўплаб маҳсулотларни қайта ишлайдиган корхоналарни қуриш лозим. Юқорида бу ҳақда кўп гапирилади-ю, аммо жойларда ижро етарли даражада эмас.

Ҳа, конференция қатнашчиларининг фикри турли-туман. Биз шу куни ўндан ортиқ киши билан мулоқотда бўлдик. Улар дилидагини тилига чиқариб, бор гапни айтишди. Хўш, бунинг нимаси ёмон. Аксинча, ёшлар ташкилотининг мавқеини янада кўтаришда уларнинг талаб ва истаклари асқотади. Қанийди, ёшлар ташкилотлари ана шу билдирилган истак ва таклифларни ҳисобга олиб, ўз ишларида кескин бурилиш ясасалар., ташкилотнинг ёшлар ўртасида тутган ўрни янада ортган бўларди.

Аҳрор САМАРИДДИНОВ, «Туркистон» мухбири.

ДИҚҚАТ, ЯНГИЛИК!

Ўзбекистон Республикаси Халқ банки илк бор 1996 йил 1 мартдан депозит (жамғарма) сертификатларини муомалага чиқарди.

Сертификатлар — 250, 500, 1000 сўм қийматда бўлиб, сақлаш муддатига қараб 125 фоизгача даромад тўланади.

Сертификатлар Халқ банкининг барча бўлимлари томонидан чекланмаган миқдорда эркин сотилади ва сотиб олинади.

Халқ банки ўз мижозларига сертификатлар сақланиши ва улар бўйича бажарилган муомалаларнинг сирлигига кафолат беради.

ХАЛҚ БАНКИ СЕРТИФИКАТЛАРИ —ОДДИЙ, ҚУЛАЙ ВА ФОЙДАЛИДИР!

Мурожаат учун телефонлар: 45-66-43, 78-29-45

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ БАНКИ

Кўклам тайёргарликни яхши кўради

ЭКИШ ТЕХНИКАЛАРИ ТАХТМИ?

Бу саволга дабдурустдан ҳа, ёки йўқ деб жавоб бериш мушкул. Лекин бир нарса аниқ: эртани ўйлаб, мўл ҳосил етиштириш ишқида меҳнат қилаётган, йўқни йўндираётган жамоа раҳбарлари техникаларни ҳам, ёнилғи мойлаш ашёларию уруғни ҳам, қўйинг-чи, ишлаб чиқаришга алоқадор воситаларнинг ҳаммасини экиш мавсумига шай қилиб қўйишган.

Ҳадемай республикамиз далаларида қишлоқ хўжалик экинларини экишга киришилади. Бепоён далаларда яна қудратли техникаларнинг гулдурос овозлари янграйди.

Баҳорги юмушлар бошланиши арафасида мухбиримиз Ўзбекистон Республикаси деҳқончилик саноати комплексини моддий-техникавий таъминлаш ва техника тузатиш давлат-кооператив қўмитаси раиси Тўлқин Отахонович Жабборов билан учрашиб, мавжуд техник воситалларнинг экишга тайёргарлиги хусусида суҳбатлашди:

— Тўлқин Отахонович, мана баҳор ҳам келди. Деҳқонлар далага ошиқишмоқда. Мавжуд техника воситалари бу йилги экиш масумига тайёрми?

— Аввал бошда бир мисолни айтиб ўтмоқчиман: Қўмитамизнинг такшкилотлари ва бўлинмалари томонидан ўтган йили 3 миллиард 800 миллион сўмликдан кўпроқ ҳажмда иш бажарилди. Бу мўлжалдагига нисбатан 16 фоизга кўпроқдир.

Шуни айтиш керакки, ўтган қишлоқ хўжалик йилида қўмитамизга қарашли таъмирлаш заводлари ва таъмирлаш устахоналари ниҳоятда мураккаб шароитда иш олиб бордилар. Бунга асосий сабаб кўпгина хўжаликларнинг моддий жиҳатдан ночорлигидир. Шу боисдан ҳам улар ўзларига қарашли техника воситаларининг таъмирлаш фондини қисқартиришга мажбур бўлдилар. Кўпгина вилоятларда эса машинада пахта териш ҳажмининг камайиши муносабати билан техниканинг бу турини таъмирлаш ҳажми ҳам бирмунча қисқарди.

Юзага келган қийинчиликларга қарамай таъмирлаш заводлари ва таъмирлаш устахоналари билан биргаликда бир миллиард 765 миллион сўм ҳажмида техникаларга турли кўринишлардаги хизмат кўрсатилди. Шу кунгача 14,5 мингдан ортиқроқ тракторлар, деярли 12 минг пахта териш машинаси ва йиғим аппарати, 2 мингдан ортиқроқ дон ва озуқа ўрувчи комбайнлар, 27 мингга яқин автотракторларнинг двигателлари ва бошқа кўплаб агрегат ҳамда қисмлар таъмирлашдан чиқарилди.

Вилоят агромашсервис ва вилоят қишлоқ хўжалик таъминот-таъмирлаш йўналишлари бўйича теникани таъмирлаш таҳлили шуни кўрсатадики, қаерда раҳбарлар бу муҳим масала билан қатъий шуғулланган бўлсалар, юқоридан кўрсатма кутиб ўтирмай, муаммони ўзлари ҳал қилишга киришган бўлсалар, ўша ерда иш сифатли ва самарали бўлган. Ана шу жиҳатдан олганда Бухоро вилоят қишлоқ хўжалик таъминот-тузатиш ва Қашқадаре вилоят агромашсервис ташкилотларининг ишлари диққатга сазовордир.

Хоразм, Наманган, Фарғона вилоятларида ҳайдов тракторлари ва плугларни таъмирлаш белгиланганидан бир мунча олдинда бормоқда. Андижон, Наманган, Бухоро, Қашқадаре вилоятларида эса чигит экиш сеялкаларини таъмирлаш сифатли якунланди. Лекин ҳамма ерда ҳам ишлар кўнгилдагидек бораяпти деб бўлмайди. Қорақалпоғистон Республикасида, Навоий ва Сурхондаре вилоятларида ҳайдов тракторлари, плуглар ва экиш сеялкаларини таъмирлаб тузатишда оқсаш ҳоллари сезилмоқда.

Қораўзак, Нукус, Булунғур, Пешку, Нуробод ва Сўх туманларида ҳайдов тракторларини мавсумга созлаш ишлари бор-йўғи 38—57 фоизни ташкил этади. Кўпгина туманларда эса, жумладан, Беруний, Тахтакўпир, Навбаҳор, Олтинсой, Қизириқ, Сариосиёда пахта экиш сеялкаларини мавсумга ҳозирлаш 35—48 фоизга бажарилган.

Бу ачинарли ҳолларнинг олдини олиш учун зудлик билан қолоқ хўжаликларга кўчма таъмирлаш бригадаларини жўнатиш, моддий ва хом ашё ресурсларидан ёрдам бериш зарур.

— Деҳқонларимизга, умуман қишлоқ хўжалиги ходимларига яхши маълумки, ўтган йили республика Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан машина-трактор парклари ташкил этилди. Биринчидан, уларни тузиш учун қатъий зарурият бор эдими? Қолаверса, улардаги иш унуми, натижалари...

— Гапингизни тушундим. Машина-трактор парклари тузишдан мақсад — мавжуд техника воситаларидан, техникага таъмирлаш хизмати кўрсатиш базасидан самарали фойдаланиш, моддий-техника ресурслари сарфини қисқартириш ва механизациялашган дала юмушларини ўз вақтида бажарилишини таъминлашдан иборат эди. Шунингдек, бу паркларнинг вужудга келиши қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ҳажмини кўпайтириши, маҳсулот сифатини ошириши ҳамда таннархини камайтириши лозимдир.

Шартнома асосида ишлайдиган бу парклар ишининг дастлабки якуни яхши натижалар берди. Ҳозирги кунда республикамизнинг 40 дан ортиқ туманларида машина-трактор парклари фаолият кўрсатмоқда. Хўжаликлар билан шартнома асосида иш олиб борган бу машина-тракторлар парклари ўтган йили ўз кучи ва маблағи ҳисобига 620 миллион сўм ҳажмида иш бажардилар. 131 минг гектар майдонда ҳайдов ишларини ўтказишди. Шунингдек, 92 минг гектарга яқин озуқа экинларини, 60 минг гектар майдон эса «оқ олтин»ни йиғиштириб олдилар.

Ишни намунавий ташкил этишда, ички имкониятлардан самарали фойдаланишда Мингбулоқ, Чимбой, Янгибозор, Китоб, Боғдод ва Коғон туманларининг машина-трактор парки ишчи-хизматчилари, моҳир таъмирлаш устахоналари бошқаларга намуна кўрсатдилар.

— Ўрни келганда яна бир нарса ҳақида сўрамоқчи эдим. Кейинги вақтларда чорвадорлар ўртасида «Узтехчорвасервис» ҳақида илиқ гапларни айтишмоқда. Шу ҳақда ҳам ...

— Қишлоқ хўжалигида ўтказилаётган иқтисодий ислоҳотлар натижасида деҳқон (фермер) хўжаликлари, ижара-ширкат бирлашмалари тобора кўпаймоқда. Хўжаликлар давлат тасарруфидан чиқариляпти, чорвачилик фермалари эса хусусийлаштирилаётир. Табиийки, улар таъминот-таъмирлаш ишларига, техник ва бошқа турдаги хизматларга муҳтожлик сезишади. Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида қўмитамиз таркибида ташкил этилган «Узтехчорвасервис» республика бирлашмаси фермерлар, деҳқон ва шахсий хўжаликлар, жамоа чорва фермаларининг муаммоларини, талаб ва истакларини ҳал қилишга, турли хизматлар кўрсатишга масъулдир. Бирлашманинг барча вилоятлар, туманларида хўжалик ҳисобидаги ишлаб чиқариш техник марказлари тузилган. Жойларда 160 та ижара-сервис шахобчалари, 154 та махсус дўконлар фаолият кўрсатмоқда. Корхона ва заводларда тайёрлаб чиқарилаётган хўжалик жиҳозлари, иш қуроллари мазкур дўконларда сотилмоқда. Фақат ўтган йилнинг ўзидагина бирлашманинг техник марказлари ва дўконлари буюрмачиларга ҳамда харидорларга 85 миллион сўмлик савдо хизмати кўрсатишди.

«Узтехчорвасервис» тизими фаолиятини янада ривожлантириш ва такомиллаштириш мақсадида қўмитамиз чорвачилик объектларида ўрнатилган жиҳозларга ўз вақтида хизмат кўрсатиш учун фермерларни механизациялашга ихтисослаштирилган кўчма колонналарни «Вилоят-техчорвасервис»лар таркибида фаолият юритишини йўлга қўймоқда.

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг Вазирлар Маҳкамасида 1995 йил якунлари ҳамда жорий йилдаги вазифаларга бағишланган мажлисдаги нутқида бизнинг соҳа вакиллари олдига ҳам масъулиятли вазифаларни қўйди. Ҳозир биз ана шу кўрсатмаларни бажариш чоратадбирларини излаяпмиз.

— Авваллари, тўғрироғи, биз турғунлик йиллари деб атаётган собиқ Иттифоқ даврида собиқ Ўзбекистон комсомоли манфаатдор ташкилотлар билан ҳар йили юз минг механизатор тайёрлаш ташаббусини бошларди. Ҳақиқатда юз минг йигит-қиз техника касбини эгаллайдими, йўқми бизга қоронғу эди. Шундай бўлсада, ҳар ҳолда йигит-қизларнинг кўпчилиги шу касбнинг этагини тутишарди. Ҳозир ҳам шундай ташаббуслар борми? Қўмита бўлинмаларида механизаторлар тайёрлаш ва малака оширишга қандай эътибор берилаяпти?

—Биринчидан, юз минг механизатор тайёрлаш учун ҳеч қандай талаб ҳам, эҳтиёж ҳам йўқ. Қолаверса, бундай ташаббуснинг кимга кераги бор? Бу шунчаки шов-шув, обрў учун қилинган ҳаракатлар.

Ўтган йили қўмитамиз мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган махсус дастурга биноан ўқув комбинатлари ва техникумларда 794 ёш механизаторлик касбини эгаллашди. 2000 га яқин механизатор эса қайта тайёргарликдан ўтказилди. 2375 механизатор жойларда ташкил этилган махсус курсларда ўз касбмаҳоратларини оширдилар. Соҳамизда меҳнат қилаётган 72 нафар раҳбар эса Тошкент Давлат дорилфунунида, Халқаро Иқтисодиёт ва дипломатия дорилфунунида малакаларини оширдилар. Етти нафар мутахассисимиз эса Германияда ўқиб қайтишди.

Ҳозирги кунда Ўзбекистон машина синаш станциясидаги ўқув техник марказида 400 дан ортиқ комбайнчилар техник хизмат кўрсатиш сирларидан воқиф бўлдилар.

Халқимизда «Йигит кишига етмиш ҳунар ҳам оз» деган ибратли нақл бор. Ҳар ҳолда ёшлар техника сирларини пухта эгаллашса, бу албатта, фойдадан холи бўлмайди.

Суҳбатдош З. ОРТИҚХЎЖАЕВ.

Ҳамкорлик самаралари

НАМАНГАННИНГ СУНЪИЙ МЎЙНАСИ

Мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар ўз натижасини бера бошлади. Наманганда ватанимизда ягона бўлган сунъий мўйна ишлаб чиқариш корхонаси ишга тушиши муносабати билан очилиш маросими бўлди.

Хабарингиз борки, ўтган йили Олмониянинг бир қатор машҳур фирмалари билан ҳамкорликда Наманганда «Аснам-Текстиль» корхонаси ва «Семенс» фирмаси ускуналари асосида 12 минг мижозга хизмат кўрсатадиган автомат телефон тармоғи иш бошлаган эди. Бугун эса яна бир янгилик рўй бериб турибди. «Нотўқимачи» ҳиссадорлик жамияти қошидаги янги корхона бир йилда 1 миллион квадрат-метр сунъий мўйна тайёрлайди. У Олмониянинг «Малимо» ва «Текстима» фирмалари ёрдамида ишга тушди. Бу эса пойафзал, мебель ва тикувчилик соҳаларидаги танқисликка чек қўяди. Сунъий мўйна учун сунъий тола Навоий шаҳридаги «Навоийазот» ишлаб чиқариш бирлашмасидан келтирилмоқда.

Олмониянинг «Текстима» фирмаси вице-президенти Бернд Вайндлиф бошлиқ мутахассислар ўзбек йигит-қизларига янги соҳани ўзлаштиришда устозлик қилмоқда. Корхона икки навбатда ишлайди. Бу эса мамлакатимиздаги тақчил ҳисобланган сунъий мўйнага бўлган талаб ҳал этилади, дегани.

Корхонанинг очилиш маросимида Олмониянинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Бендзайль Райнхарт жаноблари иштирок этиб, ватанимиз билан Олмония ўртасидаги ҳамкорлик бундан буён ҳам самарали ривожланишига ишонч билдирди.

Биз ҳам мамлакатимиз Президенти ва ҳукуматимиз мавжуд нарсаларни сақлаб, йўғни яратиш йўлидан бораётганига ва бу каби қутлуғ ишлар амалга ошаётганига юракда бир зўр ғурур ҳис этдик.

Одилжон ИНОМОВ, Наманган шаҳри.

Тошкентдаги «Шарқ гули» ҳиссадорлик ишлаб чиқариш жамоаси республикамиздаги бадиий ҳунармандчиликка ихтисослашган тўнғич корхоналардан биридир. У ўз фаолиятини бошлаб юборганига ярим асрдан ошди. Айни пайтда жамоада 1360 нафар ишчи хизмат қилади. Улар ишлаб чиқараётган келин-куёвлар учун саруполар, сўзана, дўппи, чойшаб, гулкўрпа, фалак, шунингдек, аёллар ва болалар учун турли хил кийим-кечаклар халқ орасида жуда харидоргир. Шу боис республикамиз савдо шоҳобчаларида бу маҳсулотга эҳтиёж катта.

Сиз суратда кўриб турган Истора Салимова, Феруза Баратова, Шоира Носирова ва Феруза Соатова каби қўли гул чеварлар жамоада барчага ўрнак.

Р. ЖУМАНИЁЗОВ. (ЎзА).

Ёшлар ўз нашрлари ҳақида

ДАВР КЎЗГУСИ

Журналистнинг қуроли қалам бўлса, минбари матбуотдир. У ўз сўзини кўп минг сонли муштарийсига, яъни халққа шу минбардан туриб гапиради. Аслида бу минбарга чиқишдан мақсад нима? Албатта, она юрт, жамият, халқ эзгу манфаати, хоҳиш иродасини ифодалаб фикрлашиш, баҳс мунозара қилиш учун.

Матбуот саҳнасининг бир кўриниши газета. Аммо газетада мухбир газетхон билан юзма-юз туриб суҳбатлашмайди. Модомики, газетхон билан мухбир ўртасидаги мулоқот кенг омма саҳнасига чиқар экан, унда ҳаётийлик, самимийлик, дилкашлик акс этмоғи даркор.

Юртбошимиз Ислом Каримов ўтган йилнинг 25 декабрида Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган йиғилишда матбуот хусусида тўхталиб, ўз мулоҳазаларини билдирди. Президентимиз матбуот ходимларига ўз ишимизга янада масъулиятлироқ, сергакроқ бўлишимиз зарурлигини таъкидлади. Жамият ҳаётига тўғри муносабат билдириш, унда бўлаётган воқеа-ҳодисаларни ўз вақтида ҳозиржавоблик билан ёритиш, илғор ғояларни олдинга суриш журналистларининг асосий иши бўлиши кераклигини уқтирди. Сийқа гаплардан қочиш, кампаниябозликдан сақланиш кераклигига эътиборни қаратди. Халқнинг қалбига яқин кириб бориш, яхши кунларда қувончига шерик, ҳаётдаги муаммоларини ҳал қилишда кўмаклашиш, дардига малҳам бўлишдек вазифани журналистнинг ҳам мароқли, ҳам машақатли касбига ҳамиша асос бўлиб қолишини шарт қилиб қўйди.

Юқорида журналист билан муштарий юзлашмай туриб суҳбат қуради, дедик. Яна шунингдек, бу мулоқот самимий бўлиши кераклигини ҳам таъкидладик. Фикримизга қарши ўлароқ биз «туркистон»чилар ёшлар вакиллари билан бир даврага тўпланишни жазм этдик. Ниятимиз кўз-кўзга тушиб, юзма-юз ўтирган ҳолда газетхонлар дилидаги гапларини эшитиш, ҳаёт ташвишлари, муаммолари билан ўртоқлашиш, баъзан газетамиз эътиборидан четда қолиб кетаётган воқеалар ҳақида баҳслашишни ўйладик. Аммо «Туркистон»нинг севимли муштарийлари нафақат ўз ҳаётлари ҳақида, балки ўз нашрларига, унинг муаммо ва камчиликларига куйинчак, дардкаш эканликларини изҳор этдилар.

Ширингул ФАХРИДДИНОВА: «Қорақалпоғистон ёшлари» газетаси бош муҳаррири:

— Газеталар бугун ёшларга иқтисодий қийинчилик жараёнидан ўтиб олиш учун ҳамиша камарбаста бўлишлари даркор. Қорақалпоғистон экологик мувозанати бузилган юрт. Халқ олдида атроф-муҳитнинг ёмонлашуви ўзи катта бир муаммо бўлиб турганда, турмуш қийинчиликлари ҳам устигаустак бўлиб қолмоқда. Ёшлар маънавиятини сақлаб қолиш, руҳий тушкунликдан муҳофаза қилиш, улар кўнглига далда бериш, келажакка умид, ишонч уйғотиш учун бор чора-имкониятларни кўрмоғимиз зарур.

Ҳар қандай жамиятда ҳам доим нимадандир ютиб, нимадандир ютказиб яшайсан. Иқтисодий қийинчиликларни бошимиздан кечираётган бир даврда муштарийларимизнинг кўнгилларидагидек ишлолмаётгандирмиз. Бугун ҳамма қатори матбуот аҳлига ҳам осон тутмант. Кўпинча шароит тақозоси билан биз журналистларнинг яйраб яшнаб ижод қилишимиз, нашрларимизни рисоладагидек чиқаришимиз учун имкониятлар чекланиб қолмоқда. Матбаачиликдаги муаммолар, қоғоз етишмовчилиги, таҳририятларнинг молиявий аҳволи айрим қийинчиликлари туфайли газеталаримиз муштарийларимизнинг қўлига ўз вақтида етиб бормаяпти. Шунингдек, газеталаримизда берилаётган мақолаларга қараб хулоса қиласан. Кўпгина қаламкашларимизда ҳали ҳам касб маҳорати, тажриба етишмаслиги, билим савиянинг саёзлиги сезилади. Лекин ҳамма даврда ҳам журналистлар халқнинг ишончли суянчиғи бўлиб, адолат томонда туриб курашган.

Комилжон МУРОДОВ: Самарқанд вилояти

— Кейинги йилларда газеталаримизнинг ўқувчилари камайиб кетди. Тўғриси, бунга сабаб ҳамиша ҳам дилимиздаги гапларни газета саҳифаларидан тополмаслигидир. Яна шунингдек, ҳаётидаги муҳим воқеа-ҳодисаларни, ўз вақтида газетхонларга етказиб беролмаётгани. Бу гап битта ёки иккита газетага тегишли эмас.

Мен вилоят Ёшлар Иттифоқи қўмитасида иккинчи котиб бўлиб ишлайман. Касбим тақозоси билан ёшлар орасида кўп юраман. Уларнинг турмуш тарзи, ўй-фикрлари менга жуда яхши таниш. Бугун нашрларимиз бор эътиборини ёшлар ҳаётига қаратмоқлари керак деб ўйлайман. Ҳозирги ёшлар қонунларни қанчалик биладилар, ўз ҳуқуқларини тушуниб етаётирлармиМ? Ёшларнинг жамиятдаги ўрни, ижтимоий ҳимояланиши қандай аҳволда?

Республикамизда фермерлик ва тадбиркорлик масалаларига кўпроқ эътибор қаратилса, «Туркистон»да «ёш фермер» деган рукн очилса, яна шунингдек, «Ёшлар Иттифоқида нима гап?» рукни остида бериб борилаётган материаллар янада кўпайтирилса, Ёшлар Иттифоқидаги камчиликлар ҳам ҳаққоний ёритилса, яхши бўларди.

Эркин БАРАТОВ: Тошкент вилояти, Бўстонлиқ тумани.

— Матбуот ходимлари ҳам қийин шароитларда ишлаётганликларини тушунамиз. Айниқса, иқтисодий қийинчиликлар қилиниши керак кўп эзгу ишларимизга тўғаноқ бўлмоқда. Аммо мен журналистнинг ҳар қандай шароитда ҳам ҳақиқий журналист бўлиб қолишини истардим. Замон ўзгарди дея, қаламига, ижодига, виждонига ҳиёнат қилишларини ҳечам кечирмасдим. Журналистлар тўғри сўз эгаси, ўз касбининг фидойиси, замоннинг илғор кишилари бўлиб келган ва шундайлигича қолиши керак. Ҳақ сўзни айтишдан қўрқмаслиги керак. Ҳаётдаги воқеа-ҳодисаларни ҳаққоний ёритишлари лозим.

Кейинги йилларда газеталаримизда қизиқарли, ҳозиржавоб, танқидий мақолалар жуда камайиб кетди. Ёшлар ўзларини ўйлантирадиган саволларга жавоб берувчи мавзулардаги мақолаларни жуда оз ўқимоқдалар.

Бугун бозор иқтисодиёти шароитида яшамоқдамиз. Хўп, бу йўлда матбуот ёшларимизга нималарни ўргатмоқда? Афсуски, иқтисодий мавзулардаги ўткир, мунозарали мақолаларга кўзингиз жуда кам тушади. Ҳозир ёшлар ўртасида жиноятчилик, ишсизлик каби муаммолар кўндаланг турибди. Буларнинг асл сабаби нимада? Шулар ҳақида мухбирлар билан газетхонлар тез-тез суҳбат қурсалар.

«Туркистон» ўз моҳиятига кўра ёшларнинг севимли газетаси бўлиб келган. Бир пайтлар «Тарихнинг ўқилмаган саҳифалари», «Йигирманчи аср кундалиги» рукнлари остида берилган мақолалар яна газета саҳифаларига қайтса, газетанинг ўқимишлилиги яна ортган бўларди.

Гулчеҳра ЖЎРАҚУЛОВА, Бухоро давлат университети, хорижий филология факультети, III босқич толибаси:

— Талабалик инсон ҳаётининг энг бир оловқалб, жўшқин фасли саналади. Бу фаслда ёшлар ўзларини энг бахтиёр, билимдон, қувноқ кишилардек тутадилар. Шундай бўлсада, бу даврнинг ҳам ўзига яраша қийинчиликлари бор.

Газета ҳар доим талабаларнинг кўп ўқиб-ўрганишлари, шу билан бир қаторда маънавий оламни бойитиб боришларида маслаҳатгўй бўлмоғи зарур.

Фурқат МАҲМУДХЎЖАЕВ: Тошкент шаҳри.

— «Туркистон» ҳамма ёшлар қатори менинг ҳам севимли газетам. Унинг тақдирига ҳечам бефарқ бўлолмайман. Газета тақдири деганда нималарни назарда тутаяпман. Газета бундан кейин келажакда ҳам аввалгидек, эл олдида ўз мавқе-эътиборини сақлаб қолишини, жуда кўп минг сонли муштарийлари бўлишини хоҳлардим.

Ҳозир газетани ҳафтада икки марта чиқишини канда қилмаслик керак. Биз тошкентликлар учун бу газета чиқмаса, бошқасини олиб ўқиш имкони бор. Аммо турли қишлоқ ёшлари учун-чи? Газета ҳафтада бир марта борадиган бўлса, улар ахборот камёблигидан қийналиб қолишмайдими?

Шунингдек, газетанинг кўринишига ҳам ўзгартиришлар киритиш, қизиқарли хабар, мақолаларни кўпайтириш чораларини кўриш керак. Масалан, газета саҳифасида доимий баҳс-мунозара ташкил этилиб, унда икки шахснинг бир мавзуда, аммо бир-бирига зид фикрмулоҳазалари берилса, бундай мақолалар ҳам ўқимишлилиги, ҳам фойдалилиги билан муштарийлар кўнглидан жой оларди.

МЕҲРБОНУ, Муҳаммад АМИН (суратлар) «Туркистон» мухбирлари.

БАҲОР КЕЛДИ, СИЗНИ СОҒИНИБ

Азиз оналаримиз, опа-сингилларимизни байрам билан қутлаймиз

Қизлар дафтаридан

ОТАШ ҲИСЛАР ЕЛДАЙ УЧДИЛАР

ҚИСМАТ

Қуқонлардан қайрағочлар қайрилади,
Соғинчлардан жоним тандан айрилади.
Энди жоним қалдирғочга айланади,
О, худойим онагинам омонмикан...

Қуштепада қуша-қуша туйлар утар,
Сингилларим опасини кунда кутар.
Бир йигит бор севмасам хам севиб утар,
Севги бизга эрмак, унга армонмикан...

Қуқон шамол... қуқон шамол нотинч асар,
Изтиробли уйлар ҳаёлларим кезар,
Ҳовлимизда мен экмаган гуллар усар,
Мен интизор суқмоқ менга ҳам зормикан.

Кунгилгинам мусофирдай кетаверар,
Ою куним этагидан тутаверар.
Онагинам улгунимча кутаверар,
Кунглимни деб умрим абад хазонмикан...

Мухтасар ТОЖИМАМАТОВА,
Фарғона.

ВИСОЛ

Дилрабо тун,
Еттинчи қават.
Еттиқат фалакнинг сунгги жаҳони.
Арғувонлар куйлайди хушвақт:
«Висол-ишқнинг суйган карвони»
ҚАМАР. Нурдил болиш.
Жонфизо хобгоҳ.
Кунгил куйлар: «севаман ахир,
Васлингга ҳеч туймадим гуноҳ,
Мени шундай яратди тақдир»
Ёғдули тун,
Еттинчи қават,
Ер қучоғи, вужуд ВАТАНИ!
Ой нурига чайилган чойшаб,
Қарғамагил мажнуна танни.
Фаслларнинг олов бағридан
Оташ хислар елдай учдилар.
Менга — каъбам дея талпинган.
Ашклар бугун кулиб кечдилар.
Қаҳрабо тун,
Илнжнинг қадри.
Еттинчи қаватда ҳилпирар қадрим,
Айшпараст кечалар — Изтироб шаҳри,
Менга эргашмангиз,
Сиз бунда туринг,
Ҳали қанча гуллар келади...

Озода БЕКМУРОДОВА,
Қашқадарё.

ШАББОДА

Қирлар узра елиб кетдим,
Қаранг зангор кукка етдим.
Дилингизни баҳор этдим,
Мен шаббода булдим бугун.

Сиз ҳам гуллар теринг дедим,
Сукунатни қувган эдим.
Ғамингизни қанча едим,
Мен шаббода булдим бугун.

Билмайсиз-а, билмадингиз.
Қирларимга келмадингиз,
Бир назарга илмадингиз,
Мен шаббода булдим бугун.

Дил тиласам дилим зордир
Сизсиз дунё энди тордир,
Айтолмадим севги хордир,
Мен шаббода булдим бугун.

Сочингизни тараб утдим,
Қувончларим сизсиз кетдим.
Ҳам бошимни адл тутдим,
Мен шаббода булдим бугун.

Жамила ЭРДОНОВА,
Самарқанд.

СЕНИ ЭСЛАСАМ...

Мендан нигоҳини обқочар қуёш,
Тонги майсаларнинг юзларида нам.
Аҳволимга боқиб тулғонар булут
Сени эсласам гар, сени эсласам...

Бошимга харсангдек ботади ёстиқ,
Тикандек санчилар танимга курпам.
Чақиллаб кузёшин тукади тарнов
Сени эсласам гар, сени эсласам..

Тароқ ҳам юпатиб бошим силайди,
Дер: «билсанг бу дунё аслида бир кам...»
Хотира зил қопин судрайди секин
Сени эсласам гар, сени эсласам...

Клара ТОЖИБОЕВА,
Тошкент.

СИЗ ҲАМОН...

Севгидан сузлайсиз афсона,
Айтасиз «тушларим сеники...»
Биласиз, суз қилар девона,
Орзулар барибир меники.
Биламан, барчаси алдовдир,
Негадир келганда ишонгим.
Кутмагим булмаса гар содир,
Юракда туйғулар бари жим.
Куламан, мажбуран тинглайман,
Дилимни қистайман севишга
Бу дарддан оҳ чекиб инграйман,
Розийдим баридан совишга.
Сиз ҳамон куласиз бепарво,
Бир ёлғон туйғуга ишониб.
«Не десанг қиларман муҳайё,
Сен фақат... Мени сев, сев ёниб...»
Кечиринг... Бекордир барчаси,
Тиланиб булмагай севгини
Йулимда дилингиз парчаси,
Аслида бутун дил... Дил қани?

Моҳигул ЎКТАМ қизи,
Бухоро.

Сизлар бор жойда нафосат бўлур, Дил муҳаббатга, кўз нурга тўлур...

ТАШКИЛОТЧИ ЎҚИТУВЧИ...

Нурободда хотин-қизлар байрамига бағишланган «Нафосат» курик-танлови узгача булди. Унинг ташкилотчиси ҳам, хомийси ҳам тумандаги 1-урта мактаб ўқитувчиси Зулфия Холмуродовадир.

Қуйингки, курик қизиқарли утди. Куйлар, қушиқлар, шеърлар янгради. Ғолибларга қимматбаҳо совғалар улашилди. Асосийси уша куни онахонлар, опа-сингиллар мириқиб дам олишди. Тадбирнинг байрамона утишида муаллимага туман Ёшлар Иттифоқи қумитаси яқиндан ёрдам берди.

Ўз мухбиримиз.

Сизга аталган кун

Таҳририятда Ўзбекистонимизнинг оқила ва латофатли аёллари, дилбар қизларига қанақа байрамона совға тайёрласак экан, деган мавзуда мунозара ҳийла чўзилди. Охири қуш тилини қуш билади, деб ширинсухан шоирамиз Турсуной Содиқовага мурожаат қилдик. Опа ҳам гапнинг индаллосини айтиб қўя қолдилар: «Байрам баҳона аёлларимиз би-ир яйрашсин. Уларга минбар беринглар. Кўнгилларида неки айтар гаплари бор, тўкиб солишсин. Шунинг ўзи совға-да!»

Биз ҳам узоққа бориб ўтирмадик. Сўз айтиш ҳуқуқини Турсуной опанинг ўзларига «юклаб» қўя қолдик.

Фақат бир андишамизни айтиб ўтмай иложимиз йўқ. Ҳақиқат аччиқ бўлади. Сал аччиқ-чучик гаплар ўттудек бўлса, нозиктаъб йигитлар буни тўғри тушунишсин. Ҳарқалай, бу ёғи 8-Март. Қолаверса, керакли гапнинг... оғири бўлмайди.

Қулоғимга йигитларнинг «шоира опамиз доим бизнинг ёнимизни оладилар» деган мамнун овозлари чалинади. Гоҳида «биздан кура йигитларга куюмлироқсиз» деган аразларни қизлардан эшитиб қоламан.

Мазкур мақолани ёзишдан мақсадим, асло қайси тоифа зўр деган мунозарага киришиш эмас — ягона муддао одамларни Яхшиликка чорлашдир. Хуш, мен нечун аёлларга купроқ мурожаат қилиб келаман? Боиси биз Шарқмиз — ҳар бир юмушни андишага ураб ижро этиш бизга васият. Шунинг учун «қизим сенга айтаман» қабилида, аввал уз тоифамиз кам-кусти ҳақида суз бошлаш, гиналарни эркакларга урни келгандагина расамади билан изҳор қилиш қулай ва сингишимли йулга ухшайди.

Эркакларнинг бир нозик (балки заиф) жиҳатлари бордир — улар яратилишидан эътибор талабдирлар. Шу боисдан, эр кишининг афзал томонларини дарҳол фаҳмлаш ва буни узларига изҳор қилиб бориш, мамнунликни сездириш улар руҳига кириб боришнинг энг осон йулидир.

Бу сафар йигитларнинг мақбул томонларини тан олган ҳолда, бир шоири дилбаган ҳолда, бир шоири дилбандлари сифатида ҳаддим сиғиб, кузимга ва кунглимга ботган айрим ҳаётий манзараларга уз муносабатимни билдирмоқчиман. Йигитларжон, энди бу ёғини мардлик билан эшитиб, мардона таҳлил қиласиз деган умиддаман.

ЎҒИЛЛИК БУРЧИ

Уғил фарзанд ота-она учун ушалган орзу, юрак бутунлигидир. Уғли борнинг гуё эгаси бордай. Қолаверса, жон кушандаси ҳам, мол кушандаси ҳам уғли бор уйдан ҳайиқади.

ЭРКА ЭРКАКЛАР ХУСУСИНДА

Уғил курмадим деб, ширин рузғоридан ажралиб кетганлар бор. Бу армонни ичларига ютиб, умр буйи юраклари йиғлаб юрганлар қанча! Аммо ноқобил уғилларнинг дастидан пушаймон билан утаётганлар, улар туфайли хонавайрон булган тақдирлар ҳам қанча! Нафсиламрини айтганда, бугунги бир тоифа йигитлардан кунглимиз андак тулмайдур, бу уксуклидир...

Сиз уғил фарзандсиз. Яна айтаманки, уғли борларнинг кунглида бир таскин бор — энди мени беминнат кумадиганим бор дейдилар улар. Дарвоқе, киши кексайганда гудаксифат булиб, кимнидир раҳнамо сайлагиси келиб қоларкан. Уғли йуқлар узларини гуё етим қаригандай ҳис этарканлар. Бир қиз унга уғилнинг мурувватини курсатса ҳам, уғлим йуқ деб, ота-онанинг кунгли суст кетаверади...

Ота-онамнинг менгача ва мендан кейин туғилган олти фарзанди нобуд булган. Отамнинг эллик саккиз ва олтмиш ёшида, онамнинг қирқ уч ва қирқ беш ёшида Аллоҳ икки уғил бермиш ва минг шукрки, улар улмай қолдилар. Куриб турибсизки, укаларим уйланадиган булганда отам саксон, онам етмишга етиб қолди. Бош фарзанд булганим учун ҳам уларни уйлаб-жойлаш менинг бурчим эди. Бу мен учун ҳаргиз малолли эмас, аксинча чексиз фараҳли, ширин бир ташвиш эди. Ота-онамни улгуржи хурсанд қилишнинг, фарзанди сифатида буй курсатишнинг ягона йули шу булиб туйиларди.

Биринчи укамда-ку, нима топсам, доналаб ташиб ойимнинг сандиғига йиғавердим. Иккинчисига келганда кунглимга худбинлик тушди — қилган ишларимни яхлит курсатгим келиб қолди, йиққан нарсаларимни туйига яқин қолгандагина, учта катта тугунга жамлаб олиб бордим. Отам билан онамни утқазиб олиб, ички бир фахр билан, сеп-сидирғаларни номма-ном айтиб олдиларига ёйиб ташладим. Мен уйладимки, ҳозир улар чексиз қувонадилар, онам хурсандчиликдан йиғи бошлайди, отам мамнун дуо қиладилар.. Йуқ, ундай булмади. Шу қадар серзавқ, шундай сузомол онам... тиниб, тиниб қолди. Дадам деворга суянган куйи, тиззасини қучоқлаганча уйчан қотди. Шу кундан бошлаб онамни гоҳ айвон қирғоғида, гоҳ қул ювиб утирган куйи, гоҳ жойнамоз устида бир нуқтага термулганча утириб қолганини куриб қолардим. Авваллари биттагина румол совға қилсам ҳам кирганки қушнига болам олиб келди деб мақтанадиган онам шунча нарса ҳақида ҳеч кимга лом-мим демади... Мен эса уксиниб юрдим (гумроҳликда!), бир марта «раҳмат, болам» дейишмади-я деб, ичим йиғлади... Водариғ! Мана энди элликка етган ёшим билан, юрак тула армон тоши билан ҳув уша туйни изтироб билан эслайман... Уз ҳовлисида туй буляпти-ю дадам қовушмайгина юрибди. Келган-кетганларни четдангина кутиб-кузатиб турар, кузларида эса ёзилиб кетмаган мунг...

Бу ҳолатни беихтиёр укаларимнинг ёшлигидаги суннат туйига қиёслайман. Дадамнинг ишлаб, пул топиб юрган маҳали эди. Ушанда дадам туй ичида бошқарувчидан уктам юрар, амри фармон билан дастёрларни турли юмушларга унлаб, бош-қошлик қиларди.

Манов туриши-чи?... Воҳ, дадажоним-а! Мозорларга чироқ ёқиб, гирён булиб уғил топсаму, саксонга кирганда келин курсаму, аммо жарақлатиб пул санаб туйни узим қилолмасам-а, деб синдингизми ушанда?! Ё нега бош фарзандим уғил булмади, тиланиб етган туйимни куёвнинг қулига қаратдимми деб тиниб қолдингизми, дадажоним-а!

...Кейинчалик ҳам мен қанчалик мурувват қилмайин, дадам мамнун булишга булардию, барибир, чарақлаб очилиб кетмасди. Ота-онамни укаларим улғайиб, уни-буни кутариб келадиган булганда куринг эди! «Э, баракалла, уғлим, эҳ жуда боплабсан-да» деганда ҳар гал дадамнинг юзидаги ҳамма ажинлари ёзилиб кетгандай буларди...

Шундай гаплар, йигитларжон, сизнинг урнингизни ҳеч ким босолмайди. Ота-она учун уғилдан курилган роҳат ҳақиқий роҳат, қолгани миннатлидай туйилаверади... Унта булса, урни бошқа дейди халқ. Акаларим ё укаларим қарайпти, деб ғофил булманг. Улар уша келмаган боласига умидвор булаверадилар. Дейлик, сиз ун уғлонсиз ва бир новвойдан биттадан нон олиб келтирдингиз, билингки, улар бу нонлардан ун хил маза туйиб ейдилар...

Уғлоним, уғилни утиб кетсам уйимнинг чироғи учмайди деб ҳам тилайдилар. Ота уйингиз авлодингизнинг руҳларию, тириклари тупланадиган жой. Имконингиз етганча у ерни обод қилишга интилинг. Жами дунёнгизни сотсангиз ҳам, уни сотманг, йуқотманг. Ёки мерос илинжида у ерни жанжалхонага айлантирманг. Ота-онамизни тириклигида баъзиларимиз куйдирганимиз етади, уларнинг руҳларини ҳам қақшатиб уйнамайлик.

Яна бир гап: ота-она руҳини шод этишни жуда истасангиз, мол-қуй суйишнинг урнига улардан қолган амаки-тоға, амма-холаларни йуқланг, дусту қадрдонларини, улар ёқтирган кишиларни зиёрат қилинг. Ота-онангиз утгандан кейин, узингизни синамоқ учун ҳам, уларни танийдиганлар билан бир суҳбатлашиб куринг — тамоман янгиланасиз, юрагингиз сув ичгандай булади...

Авлоднинг номи «фалончизода» дея аталиб, эркакнинг исми-шарифи билан барқарор булиб қолади. Шу боис, авлодингизни яхши ном олиши сиз, эркақларнинг орият ва фазилатларингизга боғлиқдир. Бобонгиз, отангиз содир этган хатоларни сиз қилмасангиз, муборак булсинким, сиздан бошлаб авлодингиз тозаради деган гап.

Турсуной СОДИҚОВА.
(Давоми бор)

Дилдан суҳбат

«ЮЛДУЗНИ ТИНГЛАЙМАН»

Йигирма йиллар илгари — талабалик давримизнинг тупон танаффусларию шух-шодон кундузларини Шерали Журaевнинг дилбар қушиқлари безаганлигини яхши эслайман. Яна шуни эслайманки, уйқум қачон қочган кечаларда ёки ёлғиз қолган пайтларимда негадир фақат Ботир Зокировни тинглардим. Минг афсуски, бу бетакрор санъаткор ҳаётдан эрта кетди... Машъум хабарни эшитганимда энг яқин ва ишонган дустини йуқотиб қуйган одамдай кунглим ғариб булиб қолганди... Дуст топиш ҳам осон эмас экан... Анча кутдим. Ниҳоят топдим.

Бугун мендан: «Тушкунликка тушганингизда нима қиласиз?» деб сурашса, «Юлдузни эшитаман!» деб жавоб берардим. Нафақат тушкунликка тушганимда, ҳамма вақт ҳатто бетоб пайтларимда ҳам Юлдуз Усмонованинг қушиқларини тинглаб узимга келаман, руҳ оламан, куч ва далда, таскин ва малҳам топаман. Дунё кузимга қайтадан чиройли курина бошлайди.

Яқинда қизиқ воқеа булди: 4 ёшли қизчам ойнаи жаҳон орқали «Болалигим, сени соғиндим»ни тинглаб туриб, бирданига менга угирилди-ю: «қанийди, менинг иккита аям булса!... Биттаси — сиз булардийиз, биттаси — Юлдуз буларди!» деб юборди. Лол булиб қолдим. Нима ҳам дердим... Унинг болаларча беғубор бу орзуси шунчалар самимий эдики...

Дарвоқе, биз болалигимизда нари борса («Қуғирчоғим наташа, еб қуйибди куп каша»ни айтмай қуя қолай), «меҳнатсевар Ойбустон, номинг оламга достон» деб куйлаганмиз. Не бахтки, қизларимнинг тилини бурро қилган илк қушиқлардан бири

Орзуга етмоқ осонмас — армон бўлган билан;
Манзилга етмоқ осонмас — сарбон бўлган билан...
бўлса, бошқаси
Ёмғирларни ичгим келади,
Тупроқларни кечгим келади.
Бўйларингдан қучгим келади —
Болалигим, сени соғиндим...

деб айтишим мумкин. Бу қушиқлар кичкинтойларнинг тилида бирам ширин жаранглайдики, очиғини айтсам, шундай кезларда дунёдаги энг беташвиш ва хотиржам одамга айланиб қоламан. Болаларинг сен билан ҳамоҳанг ва ҳамнафас куйласа яхши-да!

Назаримда, санъаткор энг беозор тарбиячи, куй ва қушиқлар эса қул билан ушлаб, куз билан куриб булмас илоҳий дарсликлардир. Лекин, минг афсус, бундай юракдан юракка кучa оладиган китоб — неъматни яратиш ҳар бир хонандага ҳам насиб этавермайди.

Мен Юлдуз Усмоновадан куйлаётган ёки куйлайдиган қушиқлари ҳақида сурамадим. Негадир уша пайтда ҳаёлимдан, ахир меҳмон мезбондан нима пиширяпсиз ёки пиширмоқчисиз деб сурамайди, бир оз сабр қилинса, дастурхон тузилгач, ҳаммаси маълум булади-ку, деган фикр кечди.

Беихтиёр савол бераман:

— Сиз Юлдуз Усмоновани яхши курасизми? Унга четдан туриб баҳо бера оласизми?

— Очиғи, узимни узим қаттиқ яхши куришдан ҳам, ёмон куриб қолишдан ҳам жуда қурқаман. Лекин адашиб, йулимни йуқотиб қуймаслик учун узимни четдан кузата оламан. Купроқ Юлдуз Усмоновани ишлаётган пайтда, куйлаётганда, пионино ёнига утириб изланаётганда жуда яхши кураман. Гоҳо дангасалигингиз тутиб, лоқайд булиб қолишингиз ҳам мумкин-ку!.. Ана ушандай пайтларда уни ёмон куриб кетаман. Кучли одамнинг шайтони ҳам кучли булади-да! Кейин одам узини қайтадан қулга олиши учун қанча куч, қанча вақт керак дегандай...

— «Ёлғиз аёл» қушиғингизни купчилик яхши куради. Ёлғизлик ёмон, албатта, лекин баъзан одамга нимадир бериб, ниманидир урґатади ҳам. Хусусан, сизга ёлғизлик нима бериши мумкин?

— Илгарилари ёлғизликдан қурқардим. Ҳозир эса ёлғизлик менга куч беради. Энг аввало одам узини ҳеч қачон ёлғиз ҳисобламаслиги керак. Қолаверса, истеъдод ҳам — энг яхши ҳамроҳ булиши мумкин.

— Руҳий изтироб инсонгагина хосдир. Айни чоғда у ҳеч биримизни четлаб утмайди. Шундай ҳолатлар сизда қандай кечади? Узингизни узингиз қутқарасизми ёки бошқалармиmi?

— Айтганингиздек, ижод бор жойда қийинчилик булади, рақобат булади. Мен рақобатдан қурқмайман. Лекин эҳтиёткорман. Ҳамроҳингизга халақит бериб, оёғидан чалиб йиқитишнимас, ёнма ён чопиб бориб, узиб кетишни ҳақиқий кураш, ҳақиқий ғалаба деб тушунаман. Ана шундай соғлом рақобатни орзу қиламан. Ҳалиги сиз айтган руҳий ҳолатлардан қутулиш учун узимда куч топишга интиламан. Лекин суз билан ифодалаб булмайдиган далдани, кузга куринмайдиган жуда катта кучни ҳақиқий мухлисларимдан — уларнинг ихлосидан, садоқатидан, олқишидан топаман. Агар улар мени шунчалик қуллаб-қувватламаганларида балки мен шу даражага етмаган булармидим...

— Юлдуз, мен яна бир нарсани сурамоқчиман. Шеър масалан, ниҳоятда шахсий. Агар мен ёзган шеъримни бу меникимас — бировнинг дарди, десам, ёлғон гапирган буламан. Шу маънода ижрочининг дарди қушилмаган қушиқнинг овози унчалик узоққа эшитилмаса керак. Сиз қандай фикрдасиз?

— Жудаям юракдагини гапирдингиз. Бу фикрингиз кунглимдаги энг нозик, энг оғриқли нуқтага тегди. Жонидан утиб ёзилган шеър барибир билинади ва ҳофизлар уша шеърни топиб олади. Санъаткор эса уша шеърдаги туйғуларни бошидан кечириши ва шундан сунггина куйласа, унинг овози уша сиз айтган чуққиларга ҳам етиши мумкин. Айрим ҳофизларимиз шеърни бузиб, уз измига буйсундириб айтишади. Мен бунга жуда қаршиман. Чунки ҳақиқий ижод захматини чеккан одам бошқа ижодкорни ҳам ҳурмат қилиши, асраши керак.

— Ҳаётда ҳар бир инсоннинг узи учун ниҳоятда азиз нарсалари булади. Уларни бошқа ҳеч нарса билан тенглаштириш ҳам, алмаштириш ҳам мумкин эмас. Ушаларнинг орасида сиз учун қушиқдан ҳам азизроғи қимматлироғи, борми?

— Мен туғилиб усган оиламни, ота-онамни, боламни жуда яхши кураман. Лекин бир нарсани тан олишим керакки, ишлаётган пайтимда улар доим ҳам эсимга келавермайди. аммо буш қолсам, соғинаман, кургим келади...

— Соғинишга ҳам вақт йуқ демоқчимисиз?

— Йуқ, бунақамас, қилаётган ишимнинг муҳимлигини, охирига етказишим кераклигини ҳис қилганим учун шундай булса керак. Мен учун қушиқдан ҳам қимматлироқ, азизроқ нарса йуқ! Куйлаётганим учунгина одамларга керакман, куйлайётганим учунгина Шахсман. Буларни бой берсам — мен ҳеч ким эмасман.

— Демак сиз учун саҳнадан узоқлашиш ёки уни бутунлай тарк этиш фожеа..

— Биров узоқлаштирса, шундай. Агар узим кетсам... Фожеамас. Туғри, кетиш ҳар қандай куринишда булса ҳам санъаткор учун оғир. Лекин саҳнани ҳеч кимга бойлаб бермаган-ку деган фикр кунглимнинг бир чеккасида ҳамиша туради. Мен Алла Пугачевага ҳавас қиламан. У жуда чиройли қариди. Ҳурмати, обрусини йуқотмай туриб узи кетди саҳнадан... Йиғлаб айтган сунгги қушиғини эшитдийизми? Балки уша кузёшларга айримлар ишонмас. «Артистлик» қиляпти, дейишар. Лекин мен ишонаман. Алла опанинг ҳолатини дил-дилдан ҳис қилганим учун ҳам ишонаман, унга қушилиб йиғлагим келди.

Юлдуз Усмонованинг мухлислари куп. Мен ушаларнинг бириман, холос! Унинг қушиқларини қайта-қайта эшитаман. Бехосдан куз олдимда атиргул намоён булади. Нозиккина ҳилқат. Лекин унга чанг солиб куринг-чи!... Тиканлари қулингизга санчилиши ҳеч гапмас. Эҳтиёткорлик билан қул узатиб, узини ҳам, гулини ҳам авайлаган инсонгина атиргулдан туйиб-туйиб баҳра олиши мумкин. Негаки, бу хушбуй гул узини ҳимоя қилишга ҳам, узгаларга завқ ва куч беришга ҳам қодир. Зеро, чинакам санъат сеҳри атиргулникидан минг чандон кучлироқдирки, у сулиш нималигини билмайди, кун сайин яшнайверади, яшнайверади...

Замира ЭГАМБЕРДИЕВА.

Ёпирай...

БИРАТЎЛАСИГА КЎПАЙИБ КЕТДИ

Худойим берaман деса қушқуллаб бераркан. Аёлларнинг байрами олдида булган бу воқеа туфайли Неопол фуқаролари бирданига 6 кишига купайди. Гап шундаки, 33 ёшлик Кармела Каратенуто туғруқхона ҳамшираларини шошириб қуйди. Узи ҳам андак қурққандек булди. Аммо бу қурқинч ортда қолди. 6 нафар эгизак эсон-омон дунёга келди. Чақалоқларнинг иккитасини 8 март куни билан табрикласак булади. Қолган турттаси уғил. Кармелахоним кузларида севинч ёшлари порлаган ҳолда «кутмаган эдим, бу менга яратганнинг байрамолди совғаси экан, худога шукр» дейди. Кармелахонимнинг соғлиғи дуруст, чақалоқлар ҳам узларини яхши ҳис қилмоқда.

Юрак қатидаги сўзлар

ОНА ҚАЛБИ — ҚУЁШ

Ҳар доимгидек бугун ҳам тонгни бирбирига ўхшамаган ширин орзулар ила қарши олдим. Вақт бир маромда соат миллари остида бепарво ўтиб бораверади. Беихтиёр дераза ёнига келиб, атрофга боқдим, шу дам шоиримизнинг тонг ҳақидаги ушбу мисралари ёдимга тушди:

«Тонг ажойиб фасл, тенги йўқ ҳусн,
табиатнинг дилбар лавҳаси»

Бир зумгина ўзинг сезмаган ҳолда оппоқ, беғубор хаёлларга чўмилиб кетасан киши. Шу бир зумгина вақтда дунёнинг барча ғаму-аламлари, ташвишу-изтиробларидан қалбинг фориғ бўлади. Ўша беғубор, покиза ўйлар тимсолида, сен чангитиб юрган тупроқ, кўчалар-у, сен қадрига етмаган болалик йилларинг, кўнглингнинг кўчасидан ўтаверади, ўтаверади...

Осмоннинг ҳар ер, ҳар ерида юлдузлар кўринди... Негадир юрагим орзиқиб кетди... Бирдан кўз олдимда уфққа туташ, бепоён дала қордек оппоқ пахтазор ва унда эгилиб пахта тераётган қиз-жувонлар, сўнгра онажоним, сочлари қўнғироқ сингилчаларим пайдо бўлди. Бу манзарани ҳеч нарсага тенглаб бўлмайдиган гўзал ва бетакрор эди. Соғинчдан кўнглим бушашиб, беихтиёр кўзим ёшланди. Соғинч инсонни қадрлашни ўргатар экан.

Аслида атроф оппоқ қор билан бурканган бўлсада, баҳорнинг илиқ нафаси уфуради. Яъни шоир айтганидек:

«Ер бағрида ажиб иликлик,
Уфуради баҳор нафаси».

Шу уй-у, манзаралар оғушида турганимда бирдан қўшни хонадан мусиқа янграй бошлади. Ҳазин, дардли, юракни эзувчи мусиқа шўдай бошланади:

«Оҳ, менинг ортимдан оввора онам,
Бир парча юраги минг пора онам».

Шу қўшиқни ҳаяжонсиз тинглаб бўладими ахир?! Бирдан кўз олдимда онажонимнинг маъюс, ўйчан кўзлари намоён бўлди. Бу кўзлар «ўзи асрасин» деятгандай бўлди. Бу кўзлардан мен меҳр ва соғинчни туйдим. Қайсидир бир мақолада ёзилган эди: «Дунёда битта яхши киши бўлса, бу ҳам менинг онамдир. Агар ўнта бўлса, энг биринчиси менинг онамдир».

Мана баҳорнинг илк кунларидан бири 8 Март Халқаро хотин-қизлар байрами. Қалбингиз ҳеч қачон меҳрни, бокираликни, гўзалликни тарк этмасин азиз онажон, азиз аёллар!!! Ахир мен санъат — гўзалликнинг шайдосиман. Аёлларсиз гўзалликни тасаввур ҳам қила олмайман. Қизларни гулга, оналарни эса қуёшга ўхшатаман. Онани Ватанга ҳам тенглаштирамиз. Шоир айтганидек:

«Бу ёруғ жаҳонда Ватан биттадур,
Биттадур дунёда Она деган ном!»

Майсара УЗОҚОВА,
ТошДУ тингловчиси.

Ранг баранг-олам

ҚАҲРАБО ТОШ ОСИБ ЮРИНГ!

Қадим-қадимдан қаҳрабонинг сирли хусусиятлари ҳақида китобларга ёзиб қолдиришган. Маълумки, қаҳрабони иншоотларнинг ички безаги сифатида ёки бошқа мақсадларда қўллаб келишган. Тумор ясаб тақишган, чунки ёмон кўзлардан асрайди, дейишади. Шунингдек, қаҳрабо тошни касалликларга даво сифатида истеъмол ҳам қилишган. Чунончи, у қон босимини барқарорлаштиради ва темир моддасини кўпайтиради. Бу борада Болтиқбўйи қаҳраболари қадрли ҳисобланади. Қаҳрабо билан безатилган уйда эса ўзидан-ўзи инсон кучга киради, ўзини енгил ҳис этади. Демак, қаҳрабони тақиб юрганлар ҳам омадли бўлса керак?

«ЖОКОНДО» — 100 МЛН. ДОЛЛАР...

Рассомлар томонидан яратилган асарар ичида энг қимматлиси Рафаэлнинг «Жокондо»си бўлиб, ҳақиқатан бу асар Франгистон миллий бойлиги ҳисобланаркан. Сақланиш суғурта баҳоси — 100 миллион доллар. «Жокондо» сотилмайди. XX асрнинг қадрли рассоми эса Ван Тог. Унинг «Доктор Гаше сурати» асари «Кристи» кимошди савдосида 82 миллион долларга пулланди. Бир япон тўпловчиси Ван Тогнинг бошқа асарини 60 миллион долларга харид қилди. Рассом бўлиш яхши, нимани чизишни билиш ундан яхши.

БОЙЛАР ҲАМ ЙИҒЛАБ ТУРАДИ

Англиянинг қироллик оиласидаги чўзилган можаро тугаганга ўхшайди. 34 ёшлик малика Диана 2 йил эридан алоҳида яшагандан сўнг ажрашишга рози бўлди. Диананинг никоҳни бузмаслик ҳақидаги бир неча мурожаатига қарамасдан Қиролича Елизавета ўз ўғли ва келинига зудлик билан ажрашишни маслаҳат бергандан сўнг масала ҳал бўлди.

РЕЙТЕР агентлигининг хабар беришича, тузилган шартномага мувофиқ — Диана Уэльс маликаси унвонини, Лондон марказидаги Кенсингтон саройида яшаш ҳуқуқини ҳамда ўғиллари Уильям ва Гаррилар тарбияси билан боғлиқ масалалар ҳал қилинаётган чоғларда қатнашиш имкониятларини сақлаб қолади.

Ажрашиш натижасида Диана 47 ёшли шаҳзода Чарльздан 15 миллион фунт стерлинг (24 млн. доллар) миқдорида тўлов пули олиши кутилмоқда. Маълумки, Буюк Британия қонунларига кўра эр-хотин 2 йил алоҳида-алоҳида яшаса ажрашишлари мумкин. Лекин, Диана ажрашишдан айниб қолса, Чарльз яна уч йил кутади. Сўнг Диананинг розилигисиз ажралиши мумкин. Хуллас, бойлар ҳам баъзан ҳаётнинг аччиқчучугини тотиб туришади. Бироқ, ажрашиш барибир малика Дианага унча қимматга тушмаётир. Бойнинг муриси қийшиқ бўлса ҳам, тўтуни тўғри, дейдилар...

Қишлоқнинг тонглари гўзал. Қишлоқнинг табиати хушҳаво. Меҳнати эса захмат, машаққат. Лекин кексаларимиз айтганларидек, меҳнат-меҳнатнинг таги роҳат. Ҳақ гап. Бугунги кунда ўз роҳати, юрт роҳати учун меҳнат қилаётганлар элимизда талайгина. Шундайлардан бири Наманган вилояти, Поп туманидаги Аҳмедовлар оиласи. Оила бошлиғи Икромжон Аҳмедов 30 йилдан бери чўпончилик қилади. Уч ўғли ҳам ота изидан боришган.

Бугунги кунда улар оилавий пудрат асосида ишламоқда. Топиш-тутишлари яхши. Иш билганга минг танга, деб шуни айтсалар керакда. Ҳар бири ўз машинасига эга.

Шуҳрат ОЛИМОВ сурат-лавҳаси.

Шу сонга хабар

ЎЗБЕКИСТОН — ВАТАНИМ МАНИМ

Тошкент Давлат техника университетида «Ўзбекистон — Ватаним маним» кўрик-танловининг биринчи босқичи бўлишини айтишганда, рости севиниб кетдим. Ахир санъат билан техника бошқа-бошқа соҳа-да...

Факультет талабаларининг, гимназия ўқувчиларининг, турли ёшлар дасталарининг чиқишлари кўнгилга Ватан меҳри ила ёруғлик, хуш кайфият бағишлади. Ҳар бир мухлис юракнинг ўз ғолиби бўлди. Ҳакамлар эса ҳақиқий ғолибни аниқлашди. ТошДТУ талабалар шаҳарчаси дирекцияси қошида тузилган «Мафтун» дастаси хонандаси Муртозбек Муродовга бош соврин топширилди.

ЛАЙЛО.

Сафарнома

47 ЁШЛИ МАМЛАКАТДА

Сабралар, ашкеназилар

Йўл жанубга қараб тобора пастлашиб, илон изи бўлиб, чўлда жойлашган Ҳайбар қўриқхонаси бўйлаб борарди. Қўриқхонанинг атрофи сим тўрлар билан ўралган, кийиклар, антилопалар, зебралар, туяқушлар ва бошқа камёб ҳайвонлар бемалол юрибди. Гуркираб ўсаётган хурмо, банан пальмазорлари учрайди. Уларни шу ерларда ташкил этилган «кибуц»лар, яъни жамоа хўжаликлари (коммуналар) аъзолари етиштиришар экан. Сув ўта танқис шароитда томчилаб суғориш технологияси қўлланиб, шундай мевазор боғлар яратиб қўйилиши одамни ҳайратга солади!

Кибуцлар Айлат шаҳри ва унинг атрофидаги аҳолини мева ва сабзавотлар ҳамда сут маҳсулотлари билан бемалол таъминлашади.

Ҳайбар қўриқхонасининг қаршисида, йўлимизнинг ўнг томонида қадимий ясси тоғликлар бўлиб, уларда жуда қадимдан маълум бўлган мис конлари ҳали ҳам ишлатилади. Бундан уч минг йиллар илгари Сулаймон подшо даврида бу конларда 50000 дан ортиқ араб ишлагани ривоят қилинади.

Жануб томон йўлимизда давом этарканмиз, узоқда олдинда Қизил денгизнинг Ақоба кўрфази, чап томонимизда эса қўшни Иордания чегараси ва унинг Ақоба шаҳри кўриниб турарди.

Айлат — Ақоба кўрфазининг қирғоғида жойлашган шаҳарча. Аҳолиси 35 минг бўлса-да, турли мамлакатлардан келиб дам олувчи сайёҳлар ҳисобига шаҳар анча гавжум кўринади. Кун иссиқ, қайноқ шамол эсмоқда. Атроф ясси тоғликлар, асосий иншоотлар — порт, осмонўпар меҳмонхоналар денгиз қирғоғида жойлашган. Яқин Шарқда энг йирик, энг кўркам, машҳур «Малика Насиҳа» меҳмонхонаси ҳам шу ерда.

Айлатнинг машҳур «Бриллиант» фабрикасига саёҳат уюштирдик. Бу фабрика денгиз соҳилида жойлашган, қимматбаҳо тошларни йўниб, жило беришда дунёга танилган. Умуман, Исроил давлати олмосни тарашлаб жило беришда, уни баҳолашда ва бозорга чиқаришда дунёда Жанубий Африқо республикасидан кейинги иккинчи ўринда туради.

Фабрика айтарли даражада катта эмас, иш жараёни анча пухта уюштирилган. Ёнгинасида қимматбаҳо тошлар, дур-марваридлардан ишланган, зебу-зийнат буюмлари билан савдо қилувчи дўкон бор. Дўконда олмос кўзли тақинчоқлар билан бир қаторда юқорида қайд этилган мис конларидан қазиб олинган малахит, азурит каби тошлар ҳам сотилмоқда. Ривоят қилишларича, бу тошлардан қадимги Миср фиръавнлари ҳам фойдаланишган.

«Бриллиант» фабрикасидан чиқиб, Айлатнинг «Аквариум» томошагоҳига сайр қилдик. Бу жой Қизил денгиз қирғоғининг ажратиб олинган бир қисми бўлиб, у ерда денгизда ҳаёт кечирувчи барча жонзотлар вакиллари тўпланган. Бир неча миллиметрдан тортиб, то бир неча қулоч катталикдаги жонивор вакиллари бу аквариум бўлинмаларидан жой олган. Денгиз тубига қарийб 15 м чуқурликкача тушиб, турфа жонзотларни кўриб ҳайратга тушади киши. Тўрт соатдан тушиб, турфа жонзотларни кўриб ҳайратга тушади киши. Тўрт соатдан кўпроқ сайр қилиб бу ажойиб табиат музейини охиригача мириқиб томоша қилишга улгуролмадик.

Эрталаб нонуштадан сўнг Қизил денгизда яна бироз сузиб, дам олиб, автобусда орқага — Ўлик денгизи томон сафарни давом эттирдик. Икки соатдан кўпроқ вақт юриб, Ўлик денгизнинг жанубий соҳилига етиб келдик. Қарама қарши қирғоқларида Иордания давлатининг шаҳар ва қишлоқлари яққол кўринади. Ўлик денгизи сувининг сатҳи Ер юзининг энг паст қисми ҳисобланиб, унинг мутлоқ белгиси манфий 405 м.ни ташкил қилади. Суви ниҳоятда шўр (бир литрида 400 грамм эриган туз бор) унга тушган одам бемалол чалқанча ётиб китоб ўқиса бўлади. Ҳар қандай бактерия бу сувда ҳалок бўлганидан у турли жароҳатларни тезда битиб кетишига ёрдам беради. Маҳаллий араблар денгизининг чуқурроқ қисмидан балчиқ олиб келиб дам олаётганларга сотишади, улар аъзои баданларига шу балчиқни чаплаб, даво топишади.

ФАРЗАНД АТО ЭТУВЧИ... КУРСИ

Араблар яшайдиган қишлоқлар, экинзор-у полизлар, пахта ва бошқа техник ўсимликлар экилган майдонлар кўзга ташланади. Кирят-Гатдон сўнг эса манзара кескин ўзгара бориб, атрофда токзорлар, апельсин-мандаринзорлар, хурмо ва зайтунзорлар, баланд ўсган дарахтзорлар кўрина бошлади. Бора-бора кўз ўнгимизда чўл ўрнига ям-яшил воҳалар гавдаланди. Йўл-йўлакай Реховот, Ришон ва Рамат-Ган шаҳарлари билан танишдик. Реховат шаҳри Тель-Авивдан 30-35 км масофада жойлашган. Шаҳарда дори-дармон тайёрлайдиган заводлар ривож топган. Ришон шаҳрининг аҳолиси 200 минг кишидан ошиқ бўлиб, унда асосан Русиядан келиб қолган яҳудийлар яшайди. Рамат-Ган-Тель-Авив атрофидаги шаҳарчалардан, шаҳарча ҳайвонот боғи билан машҳур. Бу боғ шаҳарнинг ўртасида жойлашган ва ўн гектардан ортиқроқ майдонни ишғол қилган. Ҳайвонларнинг деярли барча тури бу ерда муҳайё, улар тор қафасларда эмас, балки кенг майдонларда эркин ҳолда боқилади. Арслон, фил, сиртлон-у қоплонлар, каркидон, бегемотлар-у — жирафлар, тимсоҳлар, маймунлар, пода-пода зебралар, антилопалар, туяқушларни учратдик. Томошабинлар ўз машиналарида боғ ичидаги йўналишлар бўйлаб саёҳат қилишади, деярли ҳамма ҳайвонларни эркин ҳолда кўришади. Боғнинг турли ерларида овқатхоналар, салқин ичимликлар, зарур бўлса кузатувчи-гидлар ўз транспортлари билан хизматга ҳозиру-нозир. Боғ ниҳоятда озода, бирор ёқимсиз ҳид, пашшаю-чивинлардан асар йўқ.

Тель-Авив шаҳрининг шимолий қисмини Рамат-Авив дейишади. Бу ер Тель-Авивдаги энг бой-бадавлат кишиларнинг макони ҳисобланади. «Тель-авив» сўзи «Баҳор тепалиги» (Холм весни) деган маънони англатади. Шаҳар марказидаги энг йирик Алинби, Дизенгоф, Вайцман номидаги кўчаларнинг барчаси Ўрта Ер денгизи қирғоғидаги қумли пляжларга туташган. Хуллас, Тель-Авивнинг ғарбий чегараси денгиз қирғоғи бўйлаб ўтади. Шу қирғоқда унча узоқ бўлмаган масофада жуда қадимги шаҳарлар — Яффо ва Батиям жойлашган. Яффо шаҳрининг номини Нуҳ пайғамбарнинг уч ўғлидан бири бўлмиш Иоффе исми билан боғлайдиган ривоят ҳам бор экан. Бу ном «гўзал» деган маънони англатади. Шаҳар бўйлаб сафар қиларканмиз, милоддан аввалги 2-3 асрларда қурилган тош зиналардан тепаликка чиқиб, атрофни томоша қилдик: бир ёқда Ўрта Ер денгизи, бир ёқда Тель-Авив шаҳри, Денгиз қирғоғида Ҳасанбей масжиди, сал нарироқда эса Авлиё Петр черкови жойлашган. Шаҳар 400 йил давомида Усмонли турклар салтанати таркибида бўлиб, унда ислом тарихига оид кўпгина ёдгорликлар қурилган ва сақланиб қолган.

Тель-Авивдан шимол томон йўл Ўрта Ер денгизининг қирғоғи бўйлаб чўзилган. Атрофда унча баланд бўлмаган тепаликлар, ясси тоғликлар, Зихрон Яаков шаҳарчасига етмасдан, Рамата деган жойда барон Ротшильднинг ёдгорлик боғи билан танишдик. Барон бу боғни беш ўғлига бағишлаган бўлиб, уни Кармол Ясситоғлигининг бир бўлаги устига бир неча гектар майдонда бунёд этган. Бу ерни хусусий мулк сифатида сотиб олиб, уни шундай ўзига хос бир режа билан тақсимлаганки, катта дарвозадан кираверишда беш тарафга беш йўлка кетган. Уларнинг ҳар бири беш ўғилнинг бирисига бағишланган бўлиб, бошқаларидан шакли, безаклари, чеккаларида ўстирилган дарахтларию, гуллари билан фарқланади. Боғда ўсган турли анвои дарахтлар ва гуллар орасида хорув дарахти диққатингизни ўзига жалб этади. Бу дарахт қаерда ўсмасин, етилиб пишган мевасининг уруғи доимо бир хил вазнда — 0,2 граммга тенг бўлар экан. Жуда қадимдан бу уруғлар қимматбаҳо тошларни ўлчашда оғирлик бирлиги бўлиб хизмат қилиб келган ва ҳозирда «карат»атамаси шаклига кирган.

Хайфо Исроилнинг йирик шаҳарларидан, 300 мингдан кўпроқ аҳоли яшайди. Улар асосан яҳудийлар ва араблардир. Бу шаҳар мамлакатнинг йирик саноат марказидир ҳамдир. Бу ерда Исроилнинг ягона нефтни қайта ишлаш заводи жойлашган. Унинг қуввати йилига 5,5-6 млн. тонна нефтни қайта ишлашга қодир. Ундан ташқари кимё саноати корхоналари ҳам асосан шу шаҳарда жойлашган. Энг йирик университетлардан бири ҳам шу шаҳарда.

Хайфо сўзи «Тик қоя» деган маънони англатади. Бу шаҳар Исроилнинг энг йирик денгиз порти. Хайфода турли дин ва маданият ёдгорликлари сақланиб қолган. Бир замонлар Илёс пайғамбар яшаган ғорни ўз ҳолича сақлаб, устига чиройли бир черков қурилган ва у носаролар учун катта зиёратгоҳ ҳисобланади.

...Ливан чегарасига яқин бўлган Акко шаҳрига асос солинганига тўрт минг йилдан ошган. Унга асос солган. 50 мингдан кўпроқ аҳоли бўлиб, улар асосан яҳудийлар ва араблардир. Тарихда бу шаҳар салибчилар давлатнинг маркази ҳам бўлган. Шаҳар Ўрта Ер денгизи соҳилида бўлиб, французлар (Напалеон)нинг босқинчилик урушларида кўп қаҳрамонликлар кўрсатган. 1799 йилда денгиздан ҳужум қилган. Напалеон қўшинлари Ал-Жазар раҳбарлигидаги қўшин томонидан енгилади ва шу билан Акко шаҳри душмандан ҳимоя қилинади. Бундан Ал-Жазар қурдирган ва ҳозир ҳам сақланиб қолган денгиз соҳилидаги қалъа катта аҳамият касб этади.

Аккодан чиқиб Шарқ томонга юрдик. Йўл илон изи шаклида кескин кўтарилди ва қуюқ арчазор тоғликлар орасидаги Цфат шаҳрига олиб келди. Тоғларнинг баландлиги 1200 м дан ортиқ. Шу баландликларнинг бирида қурилган салибчилар қалъасига саёҳат қилдик. Узоқда — пастда Кинерет кўли элас-элас кўзга ташланади. Цфатда XVI аср бошларида яшаган олмониялик яҳудий (ашкеназ) Лари Лурье қурдирган синагога бор экан. Синагогада — бир чеккада кресло — оромкурси турибди. Фарзанд кўриш орзусидаги тирноққа зор аёл покиза ниятлар билан шу ўриндиқда ўтириб, худога илтижо қилса, албатта ниятига етар эмиш...

«ЎЗБЕКИСТОННИ СОҒИНДИК!»

Цфатдан жануб томон юриб, руминиялик яҳудийлар 1882 йилда асос солган Рошпиня шаҳарчаси орқали Тверия (баъзи манбаларда Табария, Тиверия) шаҳрига кириб келдик. Шанба бўлганидан доимо гавжум бу шаҳар кимсасиз эди. Кўчалар бўм-бўш, дўконлар берк, транспорт тўхтаган. Шуни таъкидлаш жоизки, Исроилда яҳудийлик (иудаизм) динининг таъсири жуда кучли. Шанба куни муқаддас ҳисобланиб, ҳеч қандай юмуш билан шуғулланмаслик керак. Ҳаттоки шанбада ейиладиган таомларни ҳам жума куни тайёрлаб қўйилар, шанба куни кун ботгунча шаҳар транспорти ҳам ишламас экан.

... Саёҳатимиз дунёга машҳур, қадимий ва муқаддас Қуддуси шарифда ниҳоясига етди. Уни яҳудийлар Иерусалим (баъзида Иерешалаим, Шалим исмли Худонинг шаҳри), араблар Эл-Қудс ёки Байт ул- Муқаддас деб ҳам аташади. Шаҳар милоддан олдинги XV асрда қурилган деб тахмин қилинади. Аҳолиси яҳудийлар ва араблардан ташкил топган. Исроил давлати олий парламентининг саройи ҳам, яҳудийлар, насронийлар ва мусулмонлар учун муқаддас ҳисобланган ибодатхоналар ҳам шу шаҳарда. Еттинчи асрда (688-691 йиллар) қурилган Қуббат ас-Саҳро, саккизинчи асрда бунёд этилган Ал-Ақсо масжидлари қадимий араб маданиятига оид ёдгорликлар ҳисоблланса, уларнинг шундоққина ёнгинасида милоддан олдинги X асрда қурилган, милоднинг етмишинчи йилларида румликлар томонидан бузиб ташланган яҳудийлар учун муқаддас бўлган Сулаймон пайғамбар ибодатхонасининг вайроналарини кўриш мумкин. Бу ибодатхонанинг қадимги деворлари сақланган ва уларни яҳудийлар «Йиғи зорланиш (девори)» (стена «Плача») деб атайдилар. Уни зиёрат қиладилар. Ҳар бир зиёратчи бу девор олдига келиб, худога нола қилади, тилаклар тилайди ва аввалдан тайёрлаб қўйган мухтасаргина тилак мактубини шу девор кавакчаларида қолдириб кетади.

Ал-масжид Ал-Ақсо «узоқдаги масжид» деган маънони англатиб, ислом дунёсида муҳим аҳамиятга эга бўлган қадамжо. 624-йилгача, яъни Маккаи — мукаррамадаги Байтуллоҳ (Каъба) қибла деб эълон қилингунга қадар мусулмонлар Ал-масжуд Ал-Ақсо томонга юз тутиб ибодат қилганлар. Бу масжид халифа Абдул-Малик томонидан барпо этилиб, ўтган тарихий давр ичида бир неча бор бузилиб, яна тикланган. Муҳаммад алайҳиссалом Буроқ номли афсонавий тулпорда Маккадан Қуддусга келгач, еттинчи осмонга ушбу масжиддан кўтарилган. Жаброил ҳамкорлигида Аллоҳ дийдорига мушарраф бўлиб яна Қуддусга қайтган.

Қуббат ас-Саҳро масжиди бағоят кўркам, ҳашаматли. Унинг тилло гумбази бутун Қуддус шаҳри устида Жилоланиб, олис-олислардан ҳам кўриниб туради. Унинг номи «Гумбазли қоя» маъносини англатади.

Оёқ кийимларини ечиб, бу масжид — мақбара ичига кирдик, тиловат қилдик, зиёрат қилдик. Гумбаз остида деразалар шаклида йирик зарҳал ҳарфлар билан Қуръони шариф оятлари битилган. Хонақоҳ ўртасида 15-20 м. чуқурликда энг биринчи қурилма қолдиқлари усталик билан табиий ҳолида сақланган.

Исроил бўйлаб сафаримиз бир ой давом этди.

Исроилнинг қайси шаҳрига бормайлик, деярли ҳамма ерда собиқ ватандошларни — Андижон, Тошкент, Қўқон, Самарқанд, Наманган ва бошқа шаҳарларимиздан аждодлари юртига кетган яҳудий биродарларни учратдик. Улар бизларни жуда тез таниб, ўзбек эканлигимизни билиб олишар ва савол устига савол ёғдириб, суҳбат қуришга ошиқардилар. Юртимизда бўлаётган ўзгаришлар, халқимиз ҳаёти, мустақиллик берган имтиёзлар ҳақида сўрашди. Бизларни беҳад қувонтирган ери шу бўлдики, барча суҳбатдошларимиз бир овоздан, қандайдир бир ошиқиш билан ўзбек халқидан умрбод миннатдор эканликларини, улар билан бутун умр тинчтотув, баҳамжиҳат яшаганликларини тинмай таъкидлар эдилар. «Ўзбекистонни соғиндик!» деган самимий хитобни кўп эшитдик.

Шуҳрат ДЎСТМУҲАМЕДОВ,
Тошкент Давлат техника университети доценти.

(Охири. Бош утган сонда)

Футбол миллионлар севган ўйин

ҚИЗИҚАРЛИ УЧРАШУВЛАР

Учрашувнинг 83-минутида майдон маркази яқинида меҳмонлар дарвозаси томон жарима тўпи белгиланади. Бу жой дарвозадан тахминан 43—45 метр узоқда эди. Г. Красницкий тўпни шошмасдан ерга қўяди. Бир неча марта уни ўзига мос қилиб тўғрилади ва узоқдан югуриб келиб тўпни шундай зарб билан тепадики, тўп худди ўққа ўхшаб учиб кетади. Меҳмонлар дарвозабони В. Мослаченко тўп сари ташланаётган дақиқаларда, у аллақачон дарвоза тўпига тегиб қайтиб чиқаётган эди. Ўша лаҳзаларда стадионни ларзага келганлигини сўз билан ифода қилиш ниҳоятда мушкул. Геннадий бўлса майдон марказида иккала қўлини юқорига кўтарган ҳолда, худди дарвозабонни масхара қилаётгандай, хахолаб куларди. Бу воқеага деярли 30 йил бўлса ҳам у ҳамон менинг кўз ўнгимда гавдаланаверди.

Ўйин якунлангандан сўнг шарҳловчилар хонасидан чиқиб, пахтакорчилар ечинадиган хона томон югураман, Геннадийнинг чиқишини сабрсизлик билан кутаман. У остонада кўрингач, югуриб бориб ажойиб гол билан самимий табриклайман. У эса миннатдорчилик билдириб мени четга бошлайди:

— Нима бўлганлигидан хабарингиз йўқми?

— Йўқ.

— Володя Мослаченко билан учрашув бошланган дақиқаларда у менинг ғашимга тегиш мақсадида «Гена сен бугун гол киритолмайсан» деди. Мен бўлсам «Учрашув якунлангандан сўнг ушбу сўзларинг учун пушаймон бўлиб юрмагин, барибир гол ураман» дедим. Узингиз кўрганингиздек аввалига барча уринишларим зоё кетди,

(Давоми. Боши ўтган сонларда)

охирги минутларда эса мен сузимнинг устидан чиқдим.

Ўйиндан сўнг майдондан чиқиб кетаётганимизда дарвозабон Володяга қарасам, кайфияти йўқ (гарчанд унинг командаси ғолиб чиққан бўлса ҳам), боши эгилган эди. Ростини айтсам ўша дақиқаларда унга ачиниб кетдим. Етиб олиб елкасига қўлимни қўйиб, «Хафа бўлма, дўстим! Спортда шундай воқеалар ҳам бўлиб туради», дедим. У эса азбаройи уялганидан менга қаролмасди.

1969 йил.

26 май. «Қайрат» (Олма-Ота) — «Пахтакор» 0:1.

Н. Любарцев, С. Доценко, В. Штерн, В. Науменко, А. Иноятов, В. Варюхин (Б. Петухов), С. Мелкумов, Х. Раҳматуллаев, В. Бектошев, Т. Исҳоқов, Б. Иброҳимов.

Футбол мухлисларининг барчаси «Қайрат» ва «Пахтакор» командалари аъзоларининг қайси йили ёки қайси лигада бўлмасин ҳамма учрашувлари жанговар ҳолатда ўтишини яхши билишади.

Учрашувдан бир кун аввал Қозоғистон пойтахтига келиб, ҳамкасбим Р. Турпишчев билан иккаламиз Марказий стадионни кўриш учун бордик. Яхши ҳам бир кун аввал келган эканмиз, шарҳловчилар хонасига чиқиб майдонга разм солсак, унинг удан бир қисми кўринмасди. Бундан бир неча кун аввал қандайдир юбилей ўтказилиб, унда иштирок этиш учун Москва ва бошқа йирик шаҳарлардан меҳмонлар келишган экан. Улар учун стадиондаги ҳукумат ложаси қайта таъмирланиб унинг устига оқ шойидан тўқилган ўзига хосбошпана тортилган экан. Айнан ана шу қуёш нурларидан сақлагич майдоннинг маълум қисмини кўрсатмасди.

Биз яқин дўстимиз, (ҳам шарҳловчи, ҳам ҳакам) ҳамкасбимиз ҳамда стадион директори В. Толчинский хонасига ташриф буюрдик. У билан бирга яна шарҳловчилар хонасига кўтарилдик. Ундан ўйин вақтида пардани вақтинчилик олиб қўйишини илтимос қилдик. Директор бўлса бу иш бошлиқлар даражасида ҳал қилинишини баҳона қилиб биздан узр сўради. Биз бўлсак шарҳлаш учун бошқа хона ажратилишини сўрадик. Унга ҳам рад жавобини олгач, «Тарвузимиз қўлтиғимиздан тушиб» ноилож меҳмонхонага қайтдик.

Ярим тунда негадир чўчиб уйғондим. Қарасам ташқарида ёмғир худди челакдан қуйгандай ёғарди, суюнганимдан тезда шеригимни уйғотдим. «Роман, тур тезроқ. Ёмғирнинг ёғишини қара, омадимиз бор экан!» Турпишчев ҳам роса хурсанд бўлди. Иккаламиз тонг ёришиши ҳамон стадионга югурдик. Бориб қарасак, кечаги биз кўрган оқ шойи парда парча-парча бўлиб осилиб ётарди. Шу дақиқада Толчинский ҳам машинада етиб келди. Шоша-пиша ҳолатни кўздан кечирди. Пардани олиш учун кўрсатма бермаганига роса ачинди. Кейин биз томон ўгирилиб «Сиз ўзбеклар кечаси билан худога нола қилиб чиққан бўлсаларинг керак, энди хурсандсиздирлар?» деди. Мен ҳам гап келганда отангни ҳам аяма қабилида иш тутиб шундай дедим: «Ҳурматли Владимир Давидович бу ҳам ҳолва, худо хоҳласа кечқурун бу ердан қуш очкони ҳам олиб кетамиз». Директор индамасдан хонасига кириб кетди.

Ўйин тақдири унинг якунланишига бир минут вақт қолганда ҳал бўлди. «Қайрат» сўнгги ҳужумга ташланади, унинг дарвозабони ҳатто жарима майдони чизиғига етиб келади, шу лаҳзада пахтакорчилар майдон эгаларидан тўпни олиб қўйиб, 2-3 ошириш орқали уни Раҳматуллаевга етказиб берадилар. Ҳамид эса дарвозабонни олдинга чиқиб олганлигини кўриб тўпни унинг устидан ошириб ташлайди. Дарвозабоннинг эпчиллик билан тўпга ташланиши ҳам унга ёрдам бермайди.

Автобусга чиқиш олдидан Толчинский келиб команда раҳбарлари ва ўйинчиларини муҳим ғалаба билан табриклади ҳамда биз томон ўгирилиб «Нима ҳам дердик, омад бугун сизлар томонда бўлса, ёрдам бера олмаганим учун узр сўрайман. Ғалаба кучлилар томонида бўларкан деб шуни айтишса керак. Зафар муборак» деди.

1970 ЙИЛ 30 ОКТЯБРЬ «ТАРИЕДО» КУТАИСИ «ПАХТАКОР» 1:4

Н. Любарцев, С. Доценко (В. Кузьмин), В. Штерн, Б. Петухов, Р. Турғунов,В. Ворюхин, В. Цибин, В. Солохо, О. Юнусов,Б. Абдураимов, Т. Исоқов (В. Родионов).

Ушбу учрашувгача чемпионатнинг бор-йўғи ўн ўйини қолган бўлиб унгача «пахтакор» 25, «Тариедо» эса 23 очко тўплаганди, холос. Кўп жиҳатдан бугунги ўйин кимнинг олий лигада қолиш қолмаслигини ҳал қилиб берган буларди.

Кутаиси шаҳридаги автомобиль заводи маъмурияти ишчи-хизматчиларининг стадионга келиб ўз командаларини қўллаб-қувватлашлари учун жума кунини дам олиш куни деб эълон қилиш ҳақида қарор чиқарди, лекин деярли бир кеча-кундуз давомида тинимсиз ёққан ёмғир мўлжалланган режани бузиб юборди. Стадионга шу куни 8000 футбол мухлиси ташриф буюрди, холос.

Одатда ёмғир ёғаётган вақтда ўйин ўтказиш ёки ўтказмаслик масаласини фақатгина учрашув ҳаками ҳал қилади, бу сафар ҳам шундай бўлди. Москвалик ҳакам Ю. Бочаров ўйин ўтказилади деб кўрсатма берди. Ваҳолланки ҳакамлик қонун-қоидаларига кўра у майдонга чиқиб тўпни бел бараваридаги баландликдан ерга ташлаши, унда тўпни сакраб чиқсагина ўйинни ўтказиши мумкин эди. Энг тажрибали ҳакамлардан бири бўлган Бочаров бу оддий қоидага амал қилишни ўзига лойиқ кўрмади. Майдоннинг кўп қисми сув билан тўлиб, баъзи жойларда унинг чизиқлари зўрга кўринарди.

Хуллас ўйин бошланди, у футбол учрашувидан кўра масхарабозлар мусобақасига ўхшарди. Ўзингиз ўйлаб кўринг, икки ўйинчи тўп учун курашиб олдинга ташланади, улар югуриб кетишади, тўп эса сув юзида қолиб кетади ёки бўлмаса футболчи тўп аралаш лойни тепади, рақиб командаси ўйинчиси башарасига лой аралаш сув келиб тегади. Шўрли футболчи кийимига қараб бўлмайди, кўйлакдаги рақамлар бутунлай кўринмайди, ҳаммаёқ лой.

Энг асосийси ана шундай вазиятда ким биринчи бўлиб шароитга мослаша олиши эди, бу ишни аъло даражада бажарган ўйинчи Б. Абдураимов бўлди, бундай вазиятларда унинг истеъдодига яна бир бор таҳсинлар ўқидим. У тўпни қабул қилиб олгач, бошқа ўйинчилар сингари тўп билан олдинга ташланмайди, балки тўпни олдинга баландлатиб тепади, тўп 5-6 метрга учиб бориб сув юзида тўхтаб қолади. Биродар унга етиб келиб яна ўша ҳолатни такрорлайди. Майдон эгалари 3—4 киши бўлиб ҳам ҳужумчимиздан тўп олишолмасди, тўп унга оширилиб берилган ҳамон торпедочилар саросимага тушар, стадионда эса кулги кўтарилар эди.

Ана шундай ҳужумларнинг бирида, аниқроғи 13 минутда Абдураимов уч ҳимоячини ортда қолдириб дарвозабон билан яккама-якка чиқади ва уни осонлик билан алдаб ўтиб ҳисобни очади. Орадан 25 минут ўтгач Биродар яна қанотда ўзига хос футбол спектаклини намойиш этади, у бирин-кетин тўрт ўйинчини алдаб бўлгач, тўпни узоқдан дарвозага тепади, дарвозабон катта қийинчилик билан уни қайтариб юборади, тўпга биринчи бўлиб энг чаққон ҳужумчиларимиздан бири Т. Исоқов етиб келади.

Ахбор ИМОМХЎЖАЕВ.

(Давоми бор)

Газета саҳифаланаётганда

САМАРҚАНДЛИКЛАР БИРИНЧИ БЎЛДИ

Нукусда Республика спартакиадаси доирасида ўтказилган шахмат мусобақаси ниҳоясига етди.

— Бу мусобақада биринчи ўринни эгаллаган самарқандликлар барчамизни хурсанд қилишди, — дейди республика терма командасининг бош мураббийси Дмитрий Қаюмов. — Бу — вилоятларда шахматнинг тобора оммалашиб бораётганидан далолат беради. Бироқ Тошкент шаҳри командасининг учинчи ўринни эгаллагани бу қадимий ўйин мухлислари ва мутахассисларини бироз ранжитди. Чунки, Тошкентда жойлашган спорт маҳорати олий мактаби, республика ёшлар спорт маҳорати мактабида шахматчилар ҳам тайёрланади. Бу ҳол жиддий мулоҳазага моликдир.

Тошкент вилояти шахматчилари иккинчи ўринни эгаллашди.

Келгуси сонда:

- **Етти иқлим хукмдори**
- **Сигирни «еб қўйган» ит**

БИЛДИРИШ

Миробод туманидаги «Жамшидбек» хусусий корхонаси тугатилади.

Шикоят ва аризалар эълон чиққан кундан бошлаб, бир ой давомида қабул қилинади.

Муассис:
УЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
Ҳомий:
УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир
Абдуқодир НИЁЗОВ

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 36-56-58;
хатлар бўлими — 36-54-65; тижорат бўлими — 33-79-69, 36-58-48; ижодкор ёшлар 36-57-52; котибият — 36-58-96.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32—уй.
Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси

Буюртма Г. —— 0130
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41

Ҳажми —— 2 табоқ.
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.

Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти ——21.00

1 2 3 4 5 6